

ŞEF RABIN DR. MOSES ROSEN

Gânduri de Purim

HAMAN-ism

Iar e Purim. Iar îl scoatem pe Haman de la naftalina istoriei. Iar îi dăm importanță și citim și recitim o carte întreagă, „Meghilat Ester” - cartea eșecului tuturor hamanilor din toate generațiile.

Ce îl îndeamnă pe Haman la URĂ, la spânzurătoare, la genocid? Ce rău au făcut evreii răspândiți pe atunci prin cele 127 de provincii sub stăpânire medo-persană? S-a găsit vreun trădător între dânzii? N-au fost, oare, loiali și devotați împărăției? Nu i-a salvat viața împăratului evreu Mordehai, descoperind o conspirație ca e urma să-l ucidă pe Ahașveros? N-au trăit ei oare în bună armonie cu celelalte nații ale imperiului?

Atunci, de ce? Cică Mordehai nu s-a sculat în picioare când a intrat atotputernicul Haman. Ei și? De aceea trebuie să-l spânzuri? Iar dacă îl spânzuri, de ce te legi de toți ceilalți? Bătrâni, prunci, femei, toți, absolut toți „trebuie imediat executați” (unde am mai citit un astfel de „edict”?), iar (ceea ce nu-i lucru secundar) avutul lor trebuie jefuit!? De ce? „Păcatul” unui singur om să-l plătească un întreg popor?

Haman însă are „argumente”. E drept că ele sunt acceptabile, cu trei condiții: a) să fie recepționate la beție mare (regele chefuiește și se află în toiul beției când Haman își motivează ordinele de execuție); b) să fie căpușite cu aur (zece mii de ducați de aur îi cântărește călăul monarhului, ca plată a sutelor de mii de vieți evreiești) și c) să nu aibă, până la urmă, nici o logică.

Logică la antisemiți să nu cauți. Ei se fac că nu aud, că nu văd, că n-au citit documentele. „Ignoratio elenchi” este, în legile logicii, denumirea procedurii prin care nu răspunzi la ceea ce e esențial și te învârtiești cu lucruri secundare, iar argumentul principal care te-a demască de mincinos nu l-ai auzit. E un dialog al surdului, nu al surzilor... Cel care nu are de răspuns - cum spune poporul - „face pe prostul”.

Nu-i vorbă, înaintea lui Haman a fost un Faraon în Egipt, care, de asemenea, a încercat să-și „motiveze” genocidul.

Cică „evreii sunt prea puternici”. Ergo, îi e teamă că, dacă va izbucni un război, ei vor pleca din Egipt.

Păi, dacă sunt prea puternici, prea deștepti, prea harnici, logic e să te bucuri că vor pleca. Între premisă și concluzie se află bariera urii.

Faraon însă nici nu-i lasă să trăiască în liniște, nici nu vrea să „scape” de ei.

Fiara n-are nevoie de logică. De aceea, orice mască trebuie smulșă de pe chipul ei și, numai logica, cu adevărul, ea trebuie ridiculizată, făcută de râs.

Mai ales că vremea hamanilor a trecut și nu se va mai întoarce niciodată.

VIZITA EMINENȚEI SALE
DL ȘEF RABIN DR. MOSES ROSEN
ÎN STATELE UNITE

La invitația Congresului Mondial Evreiesc, Eminența Sa a plecat, duminică 6 februarie 1994, în Statele Unite, spre a participa la Washington, la lucrările Comitetului de Conducere (Board of Governors) al acestei organizații, care cuprinde toate comunitățile evreiești din cele cinci continente.

Di Șef Rabin dr. Moses Rosen este membru al acestui for de conducere al comunităților evreiești din întreaga lume, începând din anul 1948.

La Casa Albă, d-sa a avut o întrevedere, în cadrul unei delegații a Congresului, cu președintele Statelor Unite, Bill Clinton.

Atât șeful Administrației americane, cât și vicepreședintele S.U.A., Al Gore, au rostit, cu acest prilej, energice condamnări la adresa oricărei manifestări de ură rasială, interetnică, interconfesională, de antisemitism sau xenofobie.

Eminența Sa a luat parte la un prânz festiv, în cadrul căruia a luat cuvântul dl Warren Christopher, secretarul de stat al S.U.A.

Di Șef Rabin a fost invitat să ia parte la o ședință a Congresului Statelor Unite, în cadrul căreia a luat cuvântul dl Edgar Bronfman, președintele Congresului

Mondial Evreiesc.

Eminența Sa a luat cuvântul în ședința din 9 februarie 1994 a Comitetului de Conducere, referindu-se la situația comunităților evreiești din România.

În ziua de 10 februarie, președintele Federației Comunităților Evreiești din România, dl Șef Rabin dr. Moses Rosen, a avut o întâlnire cu conducerea „Joint”-ului, în decursul căreia s-au rezolvat o serie de probleme privitoare la ajutorul pe care această mare organizație filantropică îl acordă Federației noastre, în scopuri de asistență.

La Sinagoga „Fifth Avenue”, Rabinul Sinagogii, dr. Roth, a adresat un călduros salut conducătorului iudaismului român, elogiind eroismul său de o viață întreagă, pe care l-a pus în slujba comunității ce conduce cu strălucire de 46 de ani încoace.

Numeroși conducători ai marilor organizații evreiești americane au folosit puținele zile în care dl Șef Rabin dr. Moses Rosen s-a aflat în S.U.A. spre a se întâlni cu d-sa pentru a discuta problemele actuale care frământă opinia publică în legătură cu viața obștii noastre.

Luni, 14 februarie 1994, dl Șef Rabin dr. Moses Rosen s-a întors în țară.

INTERVIURI ALE EMINENȚEI SALE

La București RADIODIFUZIUNII ROMÂNE

DRAGOȘ ȘEULEANU: Săptămâna recută, a avut loc la Templul Coral o conferință de presă. Atunci ați afirmat că manifestările antisemite din ultima vreme sunt mai deosebite decât cele precedente. În ce constă deosebirea, în ce constă gravitatea pe care ați afirmat-o?

EMINENȚA SA: Întrebarea dvs. comportă mai mult timp decât mi-ați acordat. Dar am să îi dau un răspuns scurt și să vă spun că nu s-a mai întâmplat vreodată. Este vorba de niște doamne, ce-și zic istorici, care s-au igrălat la o masă rotundă și, sub haina istoriei, au justificat Holocaustul evreilor din România, răstăind că evreii, nu evreo-comuniștii, nu ideo-comuniștii, nu rușii, ci evreii ca atare au asasinat, repet, au asasinat. După 43 de ani, e atribuire această faptă fraților evrei din Bucovina și Basarabia, pentru ca astfel să se justifice Holocaustul pe motiv că evreii au asasinat ofițeri și soldați români. Eu sunt un m bătrân și în minte. Niciodată în acești 53 de ani nu s-a proferat această acuzație și nu au adus alte acuzații grave care ar fi fost, după părerea lor, cauza pogromului de la Iorohoi. După două zile de la retragerea rmatei române din Basarabia, la 1 iulie 1940, a avut loc pogromul de la Dorohoi, despre care să voi spune imediat ceva, ca și despre alte răceluri; dar se susține că evreii ar fi proferat insulte sau ar fi avut o atitudine indecentă față

de armata română. Singurul care a răspuns atunci, spre a-și justifica programul de orori, a fost mareșalul Antonescu, care, într-o scrisoare adresată lui Filderman, președintele de atunci al Federației Comunităților Evreiești din România, care a fost coleg de școală cu el și îl implora să înceteze genocidul, dat fiind că din cauza deportărilor din Bucovina și Basarabia au murit sute de mii de evrei, îl implora cu aceste cuvinte: „Moarte, moarte, moarte! Aveți milă de ei”, Antonescu i-a răspuns: „Voi ați avut milă de mamele noastre?”

În 53 de ani, nimeni n-a reușit să arate nici un nume de evreu care să fi fost judecat de către justiția română sau de altă instituție pentru aceste crime, n-a fost citat nici un nume de ofițer sau soldat român care să fi fost măcar zgârit de vreun evreu. Nu vreau să jignesc nici Televiziunea, nici altă instituție românească. Am să spun numai o parte din ceea ce am de spus. Vreți să știți ce a fost la Dorohoi după două zile de la retragerea armatei române din Basarabia? N-a fost atunci nici televiziune, nici radio; a fost numai un zvon. La Dorohoi, la 1 iulie 1940, se întâmplă un incident între căpitanul român Boros și un ofițer sovietic. Acesta scoate pistolul, ca să-l împuște pe ofițerul român. Atunci îl se intervine sergentul T.R. Emil Bercovici, ca să-și salveze superiorul. Glonțul găurește trupurile și al evreului și al românului. A doua zi, au loc două înmormântări;

Continuare în pag. 5

La Washington POSTULUI DE RADIO

„EUROPA LIBERĂ”

NESTOR RATEȘ: Domnule Șef Rabin, din nou, bun venit la Washington. De această dată, înțeleg că ați venit la ședința Comitetului de Conducere al Congresului Mondial Evreiesc; ați avut zile de întrevederi, nu personale, ci ca membru al conducerii Congresului Mondial Evreiesc, ați fost primit de președintele Clinton, v-ați întâlnit cu secretarul de stat Christopher, cu membri ai Congresului; cu ce impresii rămâneți din această călătorie?

EMINENȚA SA: Bine v-am găsit, și îmi pare bine că am din nou în fața mea microfonul „EUROPEI LIBERE”, care îmi amintește de alte vremuri, și este bine că putem sta de vorbă acum mai liber decât atunci și să răspund la întrebările dvs. În cei 46 de ani de când sunt membru al acestui Comitet de Conducere al Congresului Mondial - și la actuala sesiune, la care au participat președinții marilor organizații evreiești - au fost în discuție multe probleme în legătură cu evreii atât din Europa, cât și din alte părți ale lumii -, am participat și am avut ocazie în plus ca să văd în primul rând, în mare, interesele pe care le au evreii și neevreii în legătură cu problemele care se află pe ordinea de zi a agendei evreiești. Este o vorbă veche evreiască: „Este greu să fii evreu”, și asta este adevărat; este frumos să fii evreu, dar nu este ușor să fii evreu. Problemele există,

și, ca atare, acest for, Congresul Mondial Evreiesc, care, în plenul său, este parlamentul poporului evreu din întreaga Diasporă, are acest „Government Board”, care se întrunește periodic, spre a avea o oglindă a activității evreiești. Întrevederile pe care le-am avut cu personalitățile pe care le-ați înșirat au fost în legătură cu o serie de probleme care au ca numitor comun două mari capitale: acela al Israelului, al tratatelor care se duc astăzi cu arabii și al perspectivelor de a pune capăt războiului, capitol în care președintele Clinton are un mare rol, și a doua problemă este aceea a antisemitismului, care, în diverse forme, a ridicat din nou capul în unele părți ale lumii și experiența ne învață că „paza bună trece primejdia rea”.

NESTOR RATEȘ: S-a menționat într-un context situația din România, problemele cu care sunteți dvs. confruntat acolo?

EMINENȚA SA: Când președintele Congresului Mondial Evreiesc a luat cuvântul în fața Congresului, primul exemplu de antisemitism periculos și agresiv pe care l-a dat a fost în legătură cu Antonescu, cu încercarea de glorificare a aceluia care a fost un dictator fascist și care, adaug eu - printr-un raționament elementar și simplu -, dacă ar fi

Continuare în pag. 5

CRONICA TEATRALĂ

„LOZUL CEL MARE“ DIN NOU LA T.E.S.

Pentru spectatorul credincios al T.E.S., orice versiune scenică a „Lozului cel mare“ este, mai întâi, un fel de amintire de familie, la care revine mereu cu duiosie. A treia oară pusă aici în scenă - după ce a inaugurat, în 1948, teatrul -, cu a treia generație de actori, piesa lui Șalom Alehem regăsește în sală cam aceeași generație de spectatori, sigur, mai împuținați ca număr și putere, dar nu mai puțin dornici să capete o transfuzie de bună dispoziție și haz, pe care „Lozul...“ o fâgăduia întotdeauna. Numai că tandrețea îngăduitoare și amintirile teauaie din tinerețe nu mai garantează astăzi succesul unei reprezentații, pretențiile spectatorilor vechi crescând o dată cu cele ale publicului nou, pe care teatrul se străduiește să și-l atragă. Și pe care povestioara simplă și naivă a micului croitor Șimale Soroker, îmbogățit prin câștigarea „Lozului cel mare“, dar imediat apăsă de povara ifoselor și plictiselii bunăstării, și recâștigându-și voia bună doar o dată cu pierderea averii, nu-l mai poate interesa decât cu o singură condiție: cea a unei montări teatrale proaspete, vii, captivante. Să zic oare și moderne? Cred că aceasta a fost întrebarea care l-a urmărit pe regizorul Harry Eliad: cum să asigure „Lozul...“ acea aură de tradiție care justifică, într-un fel, teatrul evreiesc, fără a transforma spectacolul într-o piesă de muzeu, cum să-i dea și infuzia de modernitate fără de care greu mai poate fi suportată astăzi o reprezentație și cum să le împletească într-un stil unitar, fără stridențe și inadvertențe? Soluția găsită s-a dovedit bună: musicalul dinamic, păstrând candorile story-ului, dar explodând de vitalitate, clocotind de mișcare și de umor delicat, negălbios. Că opera lui Șalom Alehem se pretează la asemenea formulă scenică o demonstrează, de ani de zile, „Violonistul pe acoperiș“, care continuă să circule prin lume, trăgându-și după sine trena de succes și aplauze. În ambele cazuri, să recunoaștem că hotărâtoare a fost muzica. Din fosa T.E.S. (de când nu am mai văzut oare un spectacol acompaniat de o orchestră de adevăratele, cea gonită parcă de furia imprimărilor pe bandă?) se revărsau, îmbolditoare spre scenă și emoționante spre sală, efluvii muzicali, ale minunatelor cântecele compuse de Haim Schwartzman, pe care-l și vedeam parcă ținându-se în fața noastră, dirijând și fredonând încetșor, așa cum a făcut-o, zeci de ani, în sala „Baragum“-ului. Mica formație a lui Andrei Mădăscu îi respectă onorabil muzica și însuflețește întreg spectacolul, cântuia îi asigură tot timpul ritmul și vivacitatea, care au fost consolidate de coregrafia Andreei Constantinescu,

desenată frumos în scenă, cu permanente rapeluri la dansul popular evreiesc, dar stilizându-l cu măsură și punându-i, nu o dată, pe tinerii actori ai teatrului la încercarea unor adevărate performanțe acrobatiche.

Cu acești doi aliați valoroși de-a dreapta și de-a stânga, regizorul Harry Eliad - înarmat și cu buna sa experiență în ale teatrului muzical - și-a construit reprezentația în cei doi timpi ai ei: primul - tonalitatea naiv-lirică și umorul gingaș ale primului act, cu cei doi ucenici, Motl și Kopl, împărțindu-și frățește dragostea pentru Beilke, grăcila fiică a croitorului, cu apariția înduioșătorului cuplu Șimale și Eti-Meni, cu visul veșnic al personajelor șalom-alehemiene de a scăpa de sărăcie. Actul următor e altceva, e al farsei groțeste, al caricaturii, al trăsăturilor groase cu care regizorul îi încarcă pe proaspeții îmbogății, care - de la personajele lui Alecsandri sau Cehov încoace - nu părăsesc scena lumii, cu fardosilele, kitschul și urâtenia lor lăuntrică. (Într-un timp istoric și social ca acela pe care îl traversăm, să recunoaștem că satira de pe scenă își găsește un ecou cât se poate de favorabil în sală, nu?). Recăpătându-și sărăcia și fericirea lor simplă, personajele reiau în final atmosfera ușor idilică a primului act, căruia regizorul și-a îngăduit să-i adauge, cu de la sine putere, un happy-end cu adevărat Deus-ex-machina, imaginând o moștenire pe care Dumnezeu i-ar fi trimis-o, printr-o misivă, lui Șimale Soroker. În avalanșa de veselie, dans și muzică, din final, în ritmurile vii care contaminează sala, cine să mai bage de seamă că astfel povestirea lui Șalom Alehem își pierde din verosimil și din adevărul

vieții? Dar, la drept vorbind, cine mai are nevoie de adevăruri triste ale vieții și atunci când merge la un teatru de divertisment?

Regizorul mai avea de trecut un hop: acela de a pune de acord jocul, stilul actorilor (să le spun „deveniți clasici“?) ai T.E.S., cei ce joacă de-o viață aici, Leonie Waldman Eliad și Rudy Rosenfeld, cu modalitățile de exprimare scenică a tinerilor actori care se străduiesc să intre în atmosferă și să-și însușească o pronunție cât mai corectă a limbii idiș. E și firesc ca cei doi actori să fie pilonii pe care se sprijină spectacolul, cei care-i dau vigoare și autenticitate, Leonie Waldman-Eliad minunându-ne cu vocea și înfățișarea ei mereu tânără, cu jocul ei măsurat și sensibil, Rudy Rosenfeld prin expresivitatea și sulerența sa.

Oaspeți prețioși ai T.E.S., Silviu Stănculescu și Dan Tufaru (primul intrând în rol după doar câteva repetiții, salvând astfel spectacolul amenințat prin indisponibilitatea unui actor), au îmbogățit reprezentația prin profesionalismul lor fără cusur, primul - prin eleganța apariției sale, al doilea - prin pitorescul ei, ambele laborios și responsabil urvurate.

Lucia Maier, de trei ori alta și de trei ori foarte bine în toate cele trei apariții ale ei, Nicolae Călugărița, cu compoziția sa minuțios lucrată, ca și cele amuzant schițate de C. Ciupercescu și N. Macovei, completează registrul comic al spectacolului, în care nu se strecoară - spre onoarea colectivului - nici un grăunte de vulgaritate. Deși primejdia aceasta pândea din toate părțile...

Prospețimea și farmecul spectacolului le dau trio-ul său

juvenil: Cristina Dogaru, grațioasă, suplă ca o trestie, plină de dragălașenie în rolul fiicei croitorușului, Beilke; și Cristi Segal - Marian Stan, în cuplul Kopl - Motl, ambii cu o excelentă mișcare scenică, cu o mare bunăvoință în rostirea convingătoare a idișului, primul cu mai multă savoare, al doilea cu mai multă candoare.

În scenografia Ilenei Hub care respectă cu umor ambele registre ale spectacolului, crece nu greșesc spunând că „Lozul cel mare“ s-a dovedit din nou câștigător la loteria întotdeauna greu previzibilă a succesului și teatral.

Mergeți la spectacol și vă va convinge.

SANDA FAN

BORIS MEHR

Altă generație

*Eu sunt din altă generație,
a celor de după Holocaust,
în anii aceștia de grație
călăul e pașnic și cast.
Cine adună aurul
tăcerii? Eu nu adun,
am o memorie, carul
uitării nu mi-e stăpân,
eu nu-mi ascund privirea
când sunt întrebat cine sunt,
eu nu cred în feerie
cu măști, eu nu mă ascund.*

Amalek

*Învățătura de carte
nu mă apără
de ura ta, Amalek,
cum să mă apăr de tine?
Versul meu nu mă apără
de ura ta, Amalek,
cum să mă apăr?
Arma este stăpâna ta,
Amalek,
cum să distrug arma ta,
cum să prefac orbirea
și ura ta
în vază și auz?
Versul meu nu mă apără,
mă pune doar în gardă
ca și pe semenii mei,
Amalek!
Și Haman!
Și alții...*

Cum poate?

*Cu toporul în mână,
cu spume la gură,
cu sângele-ngână
cuvinte de ură.
Cum poate individul
să aibă o credință,
fiind gata să ucidă
un popor, o ființă?*

RECITAL DE POEZIE ȘI MUZICĂ „TRISTAN TZARA“

Omagiind împlinirea a 30 de ani de la trecerea în eternitate a celui care a fost fondatorul mișcării dadaiste, nume de rezonanță în poezia europeană a primei jumătăți a secolului al XX-lea, Tristan Tzara, pe adevăratul său nume Samuel Rosenstock, membrii moineșteni ai Societății cultural-literare „Tristan Tzara“ i-au cinstit memoria ilustrului lor concetățean printr-un spectacol de poezie și muzică (tot pe versuri de Tristan Tzara).

Născut, deci, la Moinești (16 aprilie 1896), semnând, mai întâi, sub pseudonimul S. Samyro, apoi sub cel ce avea să-l consacre în lumea literelor române și franceze, Tristan Tzara, ideolog al dadaismului (v. „Essai sur la situation de la poésie“, 1931), eliberând de clișee și canoane anacronice nu doar lirismul, ci, în general, arta occidentală a acestui veac, este cel ce a netezit calea suprarealismului și a celorlalte curente moderne din arta contemporană.

Însuși spiritul iconoclast al poetului, dornic de descoperirea unor modalități noi de expresie a gândirii și sensibilității umane, reprezentând tot atâtea căi de cunoaștere, indică structura sa iudaică. În volumele sale de poezie aluziile iudaice nu lipsesc: referirea la Israel (v. „Hamlet“, varianta I), imaginea pietrelor tombale într-un cimitir evreiesc (v. „Vino cu mine la țară“). Umorul, cu toate variațiunile sale, de la autoironie la sarcasm, are, de asemenea, una și aceeași sorginte: cea iudaică.

● TRISTAN TZARA
(Desen de Hans Bellmer)
1946-Colecția Louis Broder

Dar Tristan Tzara nu a fost numai un demolator de prejudecăți literare. El nu s-a limitat să fie doar un martor al unor evenimente tragice ale timpului său (ascensiunea fascismului, ocuparea Franței,

țara lui de adopție, de către naziștii germani, Holocaustul și ieșitul din cei patru colți ai „învățăturii“, luptând în Războiul civil din Spania, în mișcarea de rezistență franceză: Despre experiența Holocaustului, poetul avea să scrie cu ironia incisivă amară, ce-l caracteriza: „Să găsim oameni care să bage în mase compacte alți oameni în camere de gazare și cuptoare“. Cunoaștem acum prețul ormului. Actualitatea acestor cuvinte, cu valoare testamentară (Tristan Tzara a murit la Paris, în 1963), face cu atât mai salutar gestul cenaciștilor moineșteni de a marca această comemorare. În mențiune deosebită, în acest context, se cuvine inițiatorului organizatorului manifestărilor culturale, profesor de limbă franceză, din Moinești, Vasile Robeic.

MERIDIANE • MERIDIANE • MERIDIANE • MERIDIANE

Mișcarea yemenită de Alia

Sute de israelieni de origine yemenită se adună zilnic la Centrul de Absorbție „Beit Canada” al Agenției Evreiești din Ashkelon. Mulți vizitează rudele recent sosite din Yemen. Unii sunt simpli binevoitori și alții sunt dornici să-și cunoască mai bine rădăcinile.

„Recent, circa 2000 de oameni au întâmpinat un autobuz încărcat cu nou veniți de la aeroport”, estimează David Ohayon, directorul de la „Beit Canada”. „Poliția rutieră locală susține că lucrează tot timpul îndrumând vehicule aici.”

În iulie 1993, 280 de olim din Yemen au sosit în Israel, 114 dintre ei jungând la „Beit Canada”. Ei sunt repartizați în ulpanim, unde, cîmînțele, avată ivrit, iar după-amiezele primesc drumări pe teme ca: deschiderea unui cont bancar, funcționarea sistemului de asistență medicală, folosirea gazului, a electricității și a telefonului public.

„Ca și etiopienii, yemeniții vin într-un mediu preindustrial”, explică Ohayon, „dar sunt mult mai bine

40 de ani, vin să-i vadă și pentru că sunt, de asemenea, atrași de vestimentația tradițională yemenită. Israelienii le aduc cadouri: obiecte casnice, cărți de rugăciune, jucării și felurite mâncăruri. Dar cel mai important este faptul că le aduc un călduros salut de bun venit, astfel încât noii veniți știu că se află, în sfârșit, acasă.

Agenția Evreiască și organizația „Joint”, reprezentând cele două mari beneficiare ale fondurilor străne de

fiindcă suntem evrei și fiindcă sora mea se află aici din 1951.”

Pentru Salim, cele patru decenii trecute au însemnat frustrare: „Am fost foarte frustrați. Știu ce trebuie să fi simțit copiii lui Israel când au petrecut 40 de ani rătăcind în pustiu.”

În 1950 și 1951, când 45 000 de evrei din Yemen au fost aduși în Israel cu sprijinul Agenției Evreiești, prin operațiunea numită „Covorul fermecat”, soția lui Salim, Sara, nu și-a părăsit părinții bătrâni, care nu ar fi putut să ajungă pe jos până la portul britanic din Aden.

În acest răstimp Batsheva și soțul ei, Moshe, și-au realizat o existență frumoasă în Israel. Au șase copii și o mulțime de nepoți. Locuiesc în Kiryat Ekron, lângă Rehovot.

Ofra, una dintre fiicele Batshevei, o ajută pe verișoara ei, Miriam, în vîrstă de 15 ani, pe care nu a cunoscut-o până acum, să deprindă ebraica uzuală. La 15 ani, Miriam e măritată, dar nu are copii. E îmbrăcată cu gust, într-o rochie albastră, cu un acoperământ pentru cap de culoare roșie. Ofra, verișoara ei, în vîrstă de 25 de ani, poartă pantalon de doc și nu e măritată. Dar Ofra se simte, totuși, foarte apropiată de noua familie de olim.

„Nu e important că avem obiceiuri diferite”, subliniază Ofra. „Suntem rude apropiate. Avem rădăcini comune. Israelul este, mai presus de toate, o țară evreiască, dar este, de asemenea, o țară modernă, liberală, de tip occidental. Cu timpul, verii mei vor fi în situația de a alege între păstrarea vechilor lor tradiții și adoptarea unui nou mod de existență.”

Batsheva și familia ei sunt dornice ca Salim, copiii și nepoții lui să-și găsească casă în Israel cât mai curând posibil. „Salim și familia lui sunt cazați foarte bine, comparativ cu felul în care am locuit noi la început”. spune Batsheva, privind apartamentul mare, pus la dispoziție de Centrul de Absorbție „Beit Canada”.

„Fericirea noastră va fi însă întreaga abia când surorii care lipsește i se va îngădui să ajungă în Israel”, declară Batsheva.

● Evreu yemenit examinează cartea de identitate primită în Israel

● Femeile din Yemen sosite în Israel acum opt luni.

zestrați pentru integrarea în societatea israeliană”. Au avut un sistem de calificare în satele lor, mulți bărbați au avut mașini, în majoritatea cazurilor furgonetă „Toyota”.

În timp ce olimii etiopieni au fost - general - agricultori, yemeniții au ractat diferite meșteșuguri. Au fost urari, argintari și metalurgiști, căutînd asociații familiale, avînd un vel de trai modest, dar decent. Pentru face Alia, ei au fost pregătiți să îrscească totul, să nu ia cu dînșii scut haine și puține lucruri personale, și cu seamă obiecte de cult, ca Sifrei ora și cărți de rugăciune.

Cățiva membri ai personalului ndus de Ohayon sunt de origine ymenită, iar comunitatea yemenită din shkelon acordă, de asemenea, asistență noilor veniți din Yemen în procesul de integrare. Deși aceștia sunt zduiti la „Beit Canada”, primesc o bvenție de la Ministerul Absorbției plătesc Agenției Evreiești o sumă de creștere pentru locuințele lor.

„Sperăm că în trei sau patru luni fi în situația de a se muta”, spune Ohayon. „Fiecare familie de aici are de apropiate care doresc ca cei nou veniți să obțină avantajul de a lua credite guvernamentale subvenționate și de a mpăra apartamente lângă cele stabiliți ai demult în Israel.”

Ohayon este optimist în legătură cu sibilitățile de angajare a noilor veniți în Yemen. „Sunt oameni tineri”, înarcă el, „toți au înzestrări care pot fi realizate cu ușurință în direcția voilor locale. Bătrânii, dat fiind că atît de religioși, pot găsi ușor de a supraviețui ai regulilor de rîstărit, ca scribi sau profesori. Femeile croitorese talentate, avînd, de emenea, un gust înăscut pentru doabele vestimentare.”

Într-adevăr, „Beit Canada” este un re. plin de pitoresc, datorită culorilor aceluioare ale acoperămintelor pentru și rochiilor lungi până la podea tate de femeile yemenite. Iar itatorii yemeniți ai noilor veniți, oritatea stabiliți în Israel de peste

U.J.A. (Uniunea Evreilor Americani), cooperează strîns în această operațiune de salvare a evreimii din Yemen.

FAMILII REUNITE
DUPĂ 40 DE ANI

Batsheva Sha'arabi a făcut Alia în 1951. Timp de aproape 40 de ani, n-a avut nici o veste de la fratele ei, Salim, rămas în Yemen. În urmă cu patru ani, a primit în sfârșit o epistolă de la el, în care îi scria nu numai că trăiește și e sănătos, dar că are patru copii și unsprezece nepoți.

„Am avut o bucurie extraordinară aflînd că este în viață”, își amintește Batsheva. „Credeam că murise”. Emoția puternică lăsa citirea rîndurilor scrise de fratele ei s-a transformat în curată exaltare, când Salim a ajuns în Israel, împreună cu soția, patru copii căsătorii și 13 nepoți.

„Nu mi-a venit a crede când un funcționar al Agenției Evreiești ne-a telefonat că fratele meu a sosit pe aeroportul Ben Gurion”, spune ea, oprindu-se cu privirea asupra nepotului ei, Youssef, în vîrstă de 43 de ani, „ultima dată când l-am văzut era un prunc de opt luni. Este un miracol.”

Familia regăsită a Batshevei este găzduită la Centrul de Absorbție „Beit Canada” al Agenției Evreiești din Ashkelon. Dar bucuria redescoperirii familiei îi este umbrată de faptul că o altă sofă, cu toți copiii și nepoții ei au rămas în satul lor natal, de lângă Saana, capitala Yemenului, împreună cu aproximativ 900 de evrei yemeniți.

Temîndu-se că publicitatea ar putea aduce prejudicii familiei sale, Batsheva și Salim refuză să fie fotografiați sau să dea amănunte despre restul familiei aflate încă în Yemen. „Ne temem pentru viațile lor”, spune Batsheva.

Totuși, Salim descrie un tablou de viață confortabilă în Yemen. „Am avut un atelier prosper de prelucrare a metalelor” - ne explică el - „nu există problema hranei și a îmbrăcămînții. Fiii mei aveau chiar o mașină. Dar am părăsit totul fiindcă visul nostru dintotdeauna a fost să venim în Israel;

LA BUCHENWALD
un monument pe locul Blocului 22

Pentru germanii din est, lagărul de la Buchenwald, lângă Weimar, în Thuringia, a reprezentat doar un simbol al terorii naziste exercitate asupra comunităților. Până în noiembrie 1993, era prea puțin menționat faptul că un număr imens de evrei au fost uciși acolo între 1937 și 1945.

Dar, la începutul lui noiembrie '93, în fața a 250 de oameni a fost dezvelit un monument închinat memoriei evreilor asasinați de nazisti, ridicat chiar pe locul în care ființase Blocul 22, unde fuseseră deținuți evreii.

Executat din pereți în care a fost încastrat lemn de măslin din Israel, memorialul înconjoară un șanț umplut cu roci de la o carieră de piatră din apropiere, unde au fost trimiși să lucreze evreii.

În cadrul ceremoniei de dezvelire a monumentului, Ignatz Bubis, președintele Consiliului Central al Evreilor din Germania, a rostit o alocuțiune, arătînd că memorialul reprezintă o ruptură cu trecutul. Totuși, el a avertizat asupra primejdiei resuscitării antisemitismului și a revigorării extremei drepte în țară. Oamenii trebuie să fie puși în gardă împotriva „relativizării istoriei”, a subliniat vorbitorul.

Reconsiderarea Buchenwald-ului ca

memorial evreiesc a început după unificarea Germaniei, din 1989. Delegații israelieni, reprezentanți ai comunității evreiești din Germania și autorități de stat din Thuringia au hotărât, în iulie 1992, să construiască un memorial dedicat victimelor Holocaustului, pe temeliile fostului Bloc 22.

Au fost prezentate proiecte aparținînd unor artiști plastici din diverse țări ale lumii și - în cele din urmă - a fost ales cel realizat de sculptorița daneză Tina Steyen, împreună cu arhitectul german Klaus Schlosser.

Fundația „Buchenwald” pregătește, de asemenea, deschiderea unei expoziții în 1995. Ea o va înlocui pe cea actuală, în care prezența evreilor în acest lagăr al morții este amintită foarte puțin, atenția fiind îndreptată, mai ales, asupra comuniștilor care au luptat împotriva lui Hitler.

Totodată, fundația a publicat cărți despre suferințele îndurate de evreii deținuți la Buchenwald. Este în curs de pregătire și o publicație dedicată țigănilor.

Deși nu au existat camere de gaze la Buchenwald, acesta a funcționat atît ca lagăr de muncă forțată, cît și ca lagăr de tranzit pentru evreii transportați ulterior în lagărele morții din Polonia.

Ajutor pentru evreii din BOSNIA

Cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a Fondului Britanic Central pentru Asistență Evreiască Mondială, la Galeriele de Artă „Sotheby's” din Londra, au fost puse în vânzare - în cadrul unei serii de gală - obiecte valorând laolaltă 100 000 de lire sterline, sumele ce urmau să rezulte fiind destinate ajutorării evreilor bosniaci.

Fondul Britanic Central pentru Asistență Evreiască Mondială, prima agenție umanitară a evreilor din Marea Britanie, a fost înființat în 1933 pentru ajutorarea victimelor evreiești ale opresiunii naziste. De atunci, această organizație a continuat să acorde sprijin material evreilor în suferință din întreaga lume.

În acest al 60-lea an de existență, Fondul Britanic Central salvează din nou refugiați evrei - de data aceasta din fosta Iugoslavie - și îi ajută să-și găsească un cămin în Marea Britanie.

Dna Simone Prendergast a donat o pereche de cești din argint pentru cafea, moștenite de la regretata sa mamă, Elaine Blond, una dintre conducătoarele exemplare ale Mișcării pentru Copiii Refugiați, între 1930-1940.

Leopold Rothschild a donat o cupă de argint, care a aparținut bunicului său, Otto Schiff, fondatorul și primul președinte al Comitetului pentru Refugiați Evrei al Fondului Britanic Central.

Lady Thatcher a donat o Menora a Păcii realizată de Serge

Medsinky, marcînd acordul de pace israeliano-palestinian, semnat în septembrie 1993 de primul ministru al Israelului, Yitzhak Rabin, și de președintele O.E.P., Yasser Arafat, și vase din porțelan Worcester Royal. Familia Thatcher s-a numărat printre cele care au îngrijit copii evrei europeni în perioada Holocaustului.

Celebrul dirijor Sir George Solti a donat o baghetă și un tac de biliard semnat și folosit de fostul campion mondial Joe Davis.

Au fost licitate două tablouri, primul aparținînd unei emigrante evreice din Rusia, Sima, intitulat „Alia evreilor din Moscova” și al doilea, realizat de Miroslav Smiljanic, un refugiat evreu din Mostar (Bosnia). Tabloul

reprezintă un pod complet distrus de război.

Lordul Attenborough, oaspete de onoare al galei, a povestit despre două fetițe evreice din Germania îngrijite de părinții lui în timpul Holocaustului.

Refugiata Maja Mladenovich, președintă a organizației londoneze a studenților bosniaci, a vorbit despre experiențele ei, iar reporterul Michael Nicholson a descris evenimentele la care a fost martor în Bosnia.

Licitația a fost condusă de Peter Batkin, a cărui mamă a fost salvată de urgență nazistă prin operațiunea „Kindertransport”.

Așa cum Fondul Britanic Central a marcat 60 de ani de la înființare, seara de gală a marcat, de asemenea, ajutorul permanent acordat evreilor în nevoie, realizat din vânzări periodice de obiecte prețioase la licitații organizate de Galeriele „Sotheby's”.

Sumele obținute din asemenea vânzări vor fi folosite în continuare pentru asistența evreilor bosniaci și pentru stabilirea unor dintre refugiați în Marea Britanie.

UN MESAJ AL PAPEI IOAN PAUL AL II-LEA

În legătură cu participarea și luarea de cuvânt a Eminenței Sale dl Șef Rabin la solemnitatea lansării cărții „Scrisoare către un prieten evreu”, publicată în limba română, Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea a transmis, prin Excelența Sa Monseniorul Ioan Robu, arhiepiscop de București, un mesaj cordial Eminenței Sale dlui Șef Rabin dr. Moses Rosen și întregii noastre comunități evreiești.

În legătură cu schimbul de scrisori dintre dl Abraham Foxman și președintele Ion Iliescu

Ținând seama de interesul stărnit de scrisoarea de răspuns a președintelui României, dl Ion Iliescu, adresată dlui Abraham Foxman, director general al organizației americane „Anti-Defamation League”, și apărută în nr. 773 al revistei noastre, sub titlul „Împotriva reabilitării lui Antonescu”, publicăm mai jos următoarele.

Președintele României, domnul Ion Iliescu, a primit din partea domnului Abraham H. Foxman, director național al organizației „Anti-Defamation League”, din S.U.A., o scrisoare, datată 9 decembrie 1993, cu următorul conținut:

„Credem că a sosit momentul ca Guvernul Dumneavoastră să se pronunțe hotărât și să dezvolte un program de contracarare a antisemitismului în țara Dumneavoastră. Înălțarea statuii generalului Ion Antonescu la Slobozia, în prezența secretarului de stat din Ministerul Culturii, Mihai Ungheanu, este ultimul și cel mai îngrijorător exemplu al lipsei de sensibilitate față de suferințele evreilor din România.

Colaborând cu naziștii, autoritățile române, sub conducerea generalului Ion Antonescu, au fost responsabile pentru trimiterea la moarte a unui sfert de milion de evrei și a mii de țigani. România devine una din zonele de ucidere a evreilor. Această statuie îl cinstește pe omul care poartă cea mai mare responsabilitate, ca unul dintre primii și statornicii colaboratori ai lui Adolf Hitler, iar alte statui asemănătoare încep a fi construite și străzile capătă numele acestuia pe întreg teritoriul țării. La Slobozia, un asemenea monument a fost dezvelit în prezența domnului Ungheanu și a unuia dintre principalii promotori de azi ai antisemitismului în Parlament, domnul Corneliu Vadim Tudor. O altă statuie a fost înălțată la Pitești și se așteaptă să urmeze și alte onoruri pentru Antonescu.

Aceste monumente simbolice din piatră reprezintă numai partea vizibilă a

continuității valului antisemit. Dovezile arată că antisemitismul este în ascensiune și amenință să capete proporții și poziții tot mai mari după 1990, în urma înlăturării Ceaușeștilor. Rămăsă cu numai 20 000 de evrei, România, sub conducerea Dumneavoastră, pare să devină o țară unde antisemitismul este în ascensiune și în care evreii abia dacă vor mai exista.

Ca director național al «Anti-Defamation League» («Liga Împotriva Defăimării»), una din principalele organizații în domeniul drepturilor omului din America, suntem angajați să luptăm împotriva oricărui tip de intoleranță, cum sunt rasismul, antisemitismul și alte prejudecăți etnice. Protestez energic împotriva influenței crescânde a practicilor antisemite în țara Dumneavoastră, între care înălțarea de statui în onoarea unuia dintre cei dintâi care s-au apropiat de Adolf Hitler și cei mai ardente camarazi ai săi întru uciderea evreilor este doar ultima și cea mai clară dovadă.

Este absolut necesar ca guvernul Dumneavoastră să facă o declarație neechivocă, urmată de traducerea ei în politică și în practică, astfel încât să oprească cinstirea lui Antonescu și a Gărzii sale de Fier și apoi, de o manieră pozitivă, să dezvolte un program de promovare a toleranței și a egalității în drepturi a tuturor cetățenilor Dumneavoastră. Dacă vă veți angaja pe un asemenea program, vă ofer întreaga cooperare a organizației noastre în realizarea în practică a unui program de acest fel.”

DECESE

Soția, copiii, nepoții anunță împlinirea unui an de la dureroasa despărțire a farmacistului MANN IOSEF, din Botoșani, la 18 februarie - 27 Svat.

Lacrimi, durere, neuitare pentru omul minunat.

Martha și Leon Eșanu anunță, cu pioasă aducere aminte, împlinirea, în luna Svat, a 20 și, respectiv, 7 ani de la decesul iubitorilor FAIBIȘ HARRY - frate și FAIBIȘ SOLOMON - tată.

Reamintim că la 14 Adar se împlinesc 8 ani de la decesul scumpei noastre soție, mamă și bunică JUCOVSKI FANY. Fie-i memoria binecuvântată!

Cu profundă durere, anunțăm înțelegerea din viață, la 28 ianuarie 1994, a dragului nostru GRIMBERG MAER.

Fieele, ginerii, nepoții și străneptii, cu durere în suflet, anunță că la 20 Svat (1 februarie) s-a împlinit un an de când a fost omorât, pentru a fi jefuit, dragul lor AVRAM CIOBOTARU, din Dorohoi.

Familia anunță, cu aceeași durere, împlinirea a 20 de ani de când mult regretata noastră ISER BIȚA nu mai este printre noi.

Cu adâncă durere, Ștefi - soție, Margareta, Leana - fiică și nepoată și familiile Gruia, Șrager, Ștefan, Sava, Kamerling, Zibalis, prietenii anunță că la 23 ianuarie 1994 a înțetat să mai bată inima generoasă a celui care a fost PUTU (Iser) FOCȘENEANU, mult iubit de toți. Înhumarea a avut loc la cimitirul din Haifa. Nu-i vom uita niciodată!

S-au împlinit doi ani de la stingerea din viață a neuitatei dr. SORANA DELEANU.

Tricy Abramovici cu soțul, Rodica Moise cu soțul și copiii anunță, cu profundă durere, înțelegerea din viață, în ziua de 6 februarie 1994, a scumpei și buneii lor mame RITA ABRAMOVICI.

Sora și fratele, cu suferințele sfâșiate, anunță decesul iubitei și devotatei surori dr. BOICU BASSEVA. Ne despărțim de ea cu adâncă tristețe, cu lacrimi și durere, păstrându-i dragoste și neuitare.

ADEZIUNI LA DECLARAȚIA PREZENTATĂ DE EMINENȚA SA LA TELEVIZIUNE BUCUREȘTI

Conf. dr. Mihail Leonescu
Ul'i Vălușanu, ziarist
Dr. Nicolae Atanasiade
Ludovic Kahan, președintele
Comunității Evreilor din Baia
Mare
Michel Abramovici, director
administrativ al Căminului-spital
„Amalia și Șef Rabin dr. Moses
Rosen”
Marcu Segal, melamed
Prof. Ivan E. Bloch, președintele
Comunității Evreilor din Lugoj
Ing. Sigismund Horvath,
președintele Comunității Evreilor
din Reșița
Jean Știrbu, director administrativ
al Căminului „Martin Băluș”
Janetta Rottner
Ana Herșcovici
Chitta Saraga
Bety Schreiber
Solomon Meir
Moritz Schwartz
Dr. A. Zlate
Dr. Alice Saragea
Dr. Lazare Iancu
Reghina, Fabian
Avram Chefner
Tatiano Milo
Renée Katz
Dr. Hortensia Cionca, medic primar
cardiolog
Simion Bughici
Ana Bughici
Haralamb Zlincă, scriitor
Ida Hartman

Emerich Deutsch, traducător literar
Marcela Atanasiade
Cecilia Deane
Ely Grünberg
Sigmund Salet
Silvia Avramescu
Bela Farcaș
Dr. Lazăr Iancu
Dr. Andriano Dinu, medic primar
interne
Mina Schwartz
Margareta Koffler
Hana Mindirigiu
Hana Schor
Fany Herșcovici
Dorothea Gutman
Lori David
Solomon Mendelovici
Paul Chivovici
Carmen Marcovici
Paula Daniela Saraga
Haim Herșcovici
Arthur Samuel
Herman Goldenberg
Dan Lăzăreanu
Alexandru Matias
Simcha Heilpern
Paula Zimet
Otilia Blumenfeld
Ernestina Merişanu
Sofi Kaserman
Ing. Frimu Valeriu
Frima Ghesman
Iacob Grisar
Roza Apostol
Adela Grinberg
Andrei Finkler

Avram Braunstein
Mala Braunstein
Clota Petru
Maria Goldner
Rita Melamet
Sorina Kremer
Fany Herșcovici
Jeny Kimel
Ana Veinberg
Antoaneta Cohn
Sigmund Axlerad
Fogal Zvorășteanu
Ițic Solomonovici
Leonte Zălaru
Rela Petre
M. Sarban
Emeric Rosenberg
Nathan Schwartz
Mendel Avram
Aron Solomonovici
Izu Zaidman
Herman Iancu
Marian Cohn
Sorin Petrescu
Ec. Ozi Rădescu, contabil
Căminul-spital „Amalia și
Rabin dr. Moses Rosen”
E. Coplici
Ing. Feler Marian
Lili Moscu
Rebeka Segal
Lupu Haimberg, jurist
Aurel Solomonovici, economist
Ing. Puiu Rădulescu
Prof. dr. Toma George Malor
Ing. Boris Marian Mehr

BACĂU

Ing. Beno Bercovici
Ing. Simon Ernest
Ec. Lupu Blumenfeld
Dr. Ernest Donenfel
Ing. Saul Herșcovici
Ec. Georgeta Herșcovici
Ing. Natalia Colenberg
Callistrat Costin, scriitor
Prof. Iosif Leib
Dr. Jan Simon
Rafael Kohlenberg, responsabil
obște Moinești
Simon Cohn, responsabil obște
Tg.-Ocna
Solomon Croitoru, oficiant cult

Ing. Tomi Simon
Lidia Simon
Carol Marcosohn
Ing. Mircea Cojocar
Prof. Ing. Daniela Cojocar
Hary Vidler
Ioșca Brill
Ing. Bruno Mayer
Dr. Veronica Mayer
Ing. chimist Fany Kalman
Tehnician Paul Kaltman
Ing. Veronica Doloiu
Ing. Valentin Doloiu
Av. Dorina Lungu
Solomon Croitoru

Ing. Iuliana Katz
Lupu Katz
Ing. Fredi Abramovici
Col. (r.) Sconweter
Tehnician Mircea Natansohn
Dr. Marcel Weisberg
Ing. Dolna Briff
Ing. Heinrich Briff
Farm. Ruth Moscovici
Dr. Sorina Solomon
Tehnician Micu Solomon
Ing. Vasilia Lebu
Marcian Leibu, student

ORADEA

Gavril Ardelean, artist violonist
Tiberiu Berger, profesor
Dr. Ladislav Blum, jurist
Gheorghe Celca, jurist
Chereches Livia, economistă
Dr. Edith Doreanu, medic
Iosif Ellender, profesor
Erna Gorondi, profesor
Gheorghe Hausman, profesor
Dr. Carol Klein (Valea lui Mihail),
medic
Dr. Gheorghe Herskovits, medic
Dr. Ileana Herskovits, medic

Dr. Ladislav Herskovits, medic
Dr. Petru Kivari, medic
Desideriu Klein, jurist
Dr. Iosif Lungu, medic
Dr. Paul Meer, medic
Dr. Gheorghe Mezel, jurist
Dr. Carol Mozes, medic
Dr. Terezia Mozes, muzicolog
Ioan Rosenthal, inginer
Maria Rottenstein, jurist
Gheorghe Simon, artist emerit
Otto Gile Szombati, regizor
Petru Stern, inginer

Emil Suranyi, ziarist
Paul Spitzer, inginer
Emilia Tesler, economistă
Judith Varadi, economistă
Ernest Varadi, inginer
Gheorghe Villan, muzicolog
Alexandru Vollovics, inginer
George Vigdorovici, inginer
Ladislav Waldman, jurist
Paul Weisz, medic
Vera Gizella Weisz, inginer
Dr. Ștefan Zicher, medic

TIMIȘOARA

Dr. Edith Poenaru
Ing. A. Cămpănu
Ec. Em. Goldstein
Dr. Paul Costin
Av. Ernst Toma
Dr. Alfred Dankner
Farm. R. Ritter

Prof. Leo Herzog
Ing. Herman Zimbal
Ing. Arke Marcus
Ec. Estera Marcu
Prof. dr. Marcovici
Dr. Eva Grossek

Prof. Gertruda
Catona
Ing. Andrea Radnay
Ing. Sv. Grünberg
Prof. M. Zeisler
Av. Paul Strescu

Ing. Vilkovici
Dr. E. Neumann
Otto Pichl
B. Cimpioneriu
Ing. Georgeghades
Ec. Fr. Somlo

IAȘI

Ing. Sorin Avram
Carol Avram
Lora Avram
Leib Aron
Aron Aron
Roza Apostol
Haim Avram
Iancu Aron
Ing. Baruch Albrecht
Dr. Ida Albrecht
Av. Ionel Aghinei
Dr. Sely Braier
Beatrice Barenboim
Prof. Snee Bergher
Prof. Antea Bergher
Ec. Antoaneta Catz
Dr. ec. Meier Cotlear
Ing. Lela Cotlear
Ing. Edgar Croitoru
Ing. Zalmun Deutsch
Ing. Claudiu Dulberger
Ing. Silvia Dulberger
Ing. Herman Dascalu
Ing. Jacob Davidovici
Dr. Penina Davidovici
Prof. Lidia Dascalu
Reia Emil
Estera David
Iancu David
Ing. Sorin Forst
Prof. Tania Forst

Ing. Anca Forst
Dr. Solomon Fiterman
Dr. Lora Fiterman
Beniamin Falerstein
Leizer Finkelstein
Ragela Fruchtmann
Edith Fișel
Prof. Șlomo Fridental
A. Pert Fișel
Ing. Abraham Ghiltman
Chimist Lia Ghiltman
Dr. Leib Ghermanschi
Dr. Herman Gottlieb
Prof. univ. dr. Ioan Gottlieb
Ing. Șlomo Goldenberg
Ing. Adriana Goldenberg
Dr. Cili Haimovici
Ing. Iulian Heinisch
Dr. Beno Holje
Dr. Silvia Holje
Ing. Herman
Prof. Zana Herman
Prof. Sergiu Haimovici
Prof. Maria Haimovici
Farm. Ety Haimovici
Av. Iancu Iosefzon
Jan Iustain
Ioana Iustain
Prof. Ițic Șfartz Kara
S. Kaufman

Prof. Miriam Kaiserman
Ing. Pincu Kaiserman
Prof. dr. Max Leibovici
Chimist Angela Leibovici
Dr. Andy Lehrer
Maria Lehrer
Bety Leibovici
Rinolda Leibovici
Dr. Cleopatra Mocluțchi
Prof. Liviu Moscovici
Prof. Adina Moscovici
Ing. Max Moscovici
Prof. Liviu Moscovici
Av. Jak Mathias
Ing. Solomon Margulius
Ing. Minca Margulius
Toni Mattes
Joseph Mattes
Simcha Maier
Prof. dr. Harl Offenberg
Dr. Carola Offenberg
Prof. dr. Emanuel Poppel
Dr. Tica Poppel
Prof. dr. Hugo Rosman
Dr. Stela Rosman
Ing. Solo Rotenstein
Prof. dr. Filip Reicher
Prof. Ghertrud Reicher
Lazăr Rorlich
Susana Rorlich

Pourah Rozenboim
Bernard Resel
Rudolf Rosenberg
David Rottenstein
Dr. Simon Rozenberg
Prof. Nisea Rozen
Prof. dr. Silviu Sa
Prof. Siva Sanie
Carol Sherer
Av. Iosub Seleanu
Dorel Schwam
Mauriciu Sifer
Sloim Solomon
Mali Soicatz
Bertina Strul
Iolanda Taitler
Maier Vidper
Prof. dr. Leonard V
Conf. dr. Tily V
Conf. Ing. Beila
Vainstein
Ing. Erich Varter
Dr. M. Varter
Prof. Ioan Welt
Cecilia Warther
Ghizela Vasilu
Martin Vexler
Sely Vexler
Ing. Norbert Zilber
Prof. Malvina Zilber

SEF RABIN DR. MOSES ROSEN

COMEMORAREA DE 7 ADAR

Ziua de 7 Adar are o deosebită semnificație: e ziua de naștere a marelui nostru învățător MOȘE. În acea zi, după 120 de ani, sufletul său s-a desprins de învelișul țărânelor ale truștii care a rămas undeva, înmormântat de către însuși Părintele Ceresc, iar nimeni nu știe nici până în ziua de azi, unde se află acest mormânt" (Cartea a V-a Devarim, verset 34,6)...

An de an, evreii se adună în sinagogi spre a prăznui pe marele conducător care ne-a dus, din celestele înălțimi, cel mai prețios dar: TORA - Învățătura.

Ziua de 7 Adar e, în același timp, un prilej de evocare, în toate obștile noastre sfinte, a conducătorilor, rabinilor, învățătorilor, lămuritorilor de cult, cultură iudaică și asistență ocioasă, donatorilor ctitori de instituții evreiești care toți se cuprind - indiferent ce nume purtau în numele generic de MOȘE, prototipul fălăuitorului de norod, pe căile ascensiunii spirituale și pe cele ale nevoilor truștii. Moșe orbește cu Dumnezeu, dar nu se izolează de nevoile zilnice. Când e nevoie de pâine, de pe, de carne, probleme în aparență banale, Moșe nu stă o clipă la îndoaială spre a lupta pentru ca poporul să nu sufere de lipsa lor. În același timp, nu e un simplu administrator, ci, neare, e mentorul sufletesc care elevează nivelul sufletesc al aceleiași norod.

Pe lângă cele două sus-amintite semnificații, Comunitatea Evreilor din România mintește în această zi drama fraților și soriilor noastre înecați în apele Mării Negre în 1942, la 4 februarie (7 Adar 5702).

Cei 769 de evrei români care, jefuiți, aproape oi, au urcat pe epava STRUMA spre a scăpa din iadul în care se aflau sub regimul fascist al lui Antonescu, au murit altfel decât ceilalți.

Apele Mării Negre au fost miloase, precum miloasă a fost și fiica Faraonului când și-a întins brațul spre a salva de la înec pruncul Moșe din lădița care plutea pe Nil. Minunea s-a întâmplat. Epava STRUMA a ajuns la „liman". A trecut în zona „libertății". Evreii care se aflau pe vas priveau deja cu ochii speranței - HATIKVA - spre Țara Făgăduinței, spre Eretz Israel.

S-au bucurat prea devreme. Cabinetele capitate ale „lumii libere" au refuzat viza spre Palestina bieților refugiați. S.O.S.-uri disperate care ajungeau la Washington și Londra au rămas fără răspuns. Zadarnice au fost protestele din întreaga lume. Nici măcar declarația lui Antonescu: „dacă Struma se întoarce în România, pasagerii ei vor fi trimiși toți în Transnistria", nu a constituit un semnal pentru capitalele amintite.

...Și STRUMA a fost torpilată de un submarin sovietic și toți cei care se aflau într-însa - afară de unul singur, David Stolear (povestea sa o vom publica cu altă ocazie) au murit în fundul mării, iar nimeni nu cunoaște locul unde se află mormântul lor.

STRUMA este astfel un capitol sui generis în Cartea Holocaustului. Aici nu-i vorba de SS sau S.A., de hitleriști, fasciști, ci de cu totul altă categorie. E vorba de cei care „n-au făcut nimic", au stat impasibili și astfel s-au asociat la genocid.

Oare, de ce întotdeauna când evoc drama de pe STRUMA îmi răsună în urechi cântecul lui Mordehai Gebirtig „Arde, arde orașul nostru. Și voi stați cu brațele încrucișate / Nu vă dați seama că focul vă va cuprinde și pe voi? / Repede, iute, puneți mâna pe unelte / Stingeți, stingeți focul cât nu e prea târziu?"

(Note după predica rostită în ziua de 7 Adar 5754 la Templul Coral din București).

ANUNȚ
privind distribuirea azimei

COMUNITATEA EVREILOR DIN BUCUREȘTI ANUNȚĂ CĂ PENTRU SĂRBĂTOAREA DE

P E S A H 5754 (1994)

DISTRIBUIREA AZIMEI (MATZOT) ȘI A FĂINII DE AZIMĂ SE FACE LA
CENTRUL DIN:SINAGOGA BEIT - HAMIDRAȘ
(Calea Moșilor nr. 76)

După următorul program:

DUMINICĂ	20 MARTIE 1994	orele	8-18
LUNI	21 MARTIE 1994	orele	8-12
MARTI	22 MARTIE 1994	orele	8-12
MIERCURI	23 MARTIE 1994	orele	8-18
JOI	24 MARTIE 1994	orele	8-18

În zilele de HOL HAMOED

MARTI	29 MARTIE 1994	orele	8-12
MIERCURI	30 MARTIE 1994	orele	8-12
JOI	31 MARTIE 1994	orele	8-12
VINERI	1 APRILIE 1994	orele	8-12

DISTRIBUIREA SE FACE PE BAZA BULETINULUI DE IDENTITATE
ȘI A CHITANȚEI DE PLATA LA ZI A CONTRIBUȚIEI.

ANUNȚ

Rugăm persoanele care, în perioada noiembrie 1940 - ianuarie 1941, au fost în arestul Prefecturii Poliției din București să comunice adresa sau numărul lor de telefon Federației Comunităților Evreiești din România, str. Sf. Vineri nr. 9, sector 3, cod 70478, București.

Este vorba de o problemă judiciară foarte importantă.

INTERVIURI ALE EMINENȚEI SALE

RADIODIFUZIUNII ROMÂNE

„EUROPA LIBERĂ“

mare din pag. 1

ima în cimitirul creștin, pentru căpitan, a doua la cimitirul evreiesc. Vin la această a doua înmormântare oameni din Dorohoi, străni de 70 - 80 de ani, vin mame cu copii în ațe, ca să-l conducă pe ultimul drum pe zest evreu erou al patriei. Apare și o companie ilitară, dar, printr-o coincidență, toți cei zece stași trimiși sunt evrei. Și în acest moment mare o altă companie care pune pe acești stași evrei să se dezbrace, îi împușcă pe toți, aceluiaște o parte dintr-un evreu care se află zolo, în cimitir, șase copii între 1 și 7 ani ațesc cu viața; plătesc cu viața și câțiva străni, nu pot spune numărul, între 70 și 94 ani. Această a fost atunci, când n-a fost televiziune, n-a fost radio, ci doar un simplu om care a mers din gură în gură. Închipuie-vă acția față de ceea ce s-a transmis la televiziune, după 53 de ani. Cele două generații după război au fost mințite și de fasciști și de comuniști. Ele nu știu nimic despre Holocaust, nu știu nimic despre sutele de mii de evrei uciși la Iași, în Transnistria, în asarabia, la București și despre felul în care a fost uciși. Ceea ce au afirmat acești oameni ire-și spun „de știință", „istorici", a reprezentat directă incitare la pogrom.

DRAGOȘ ȘEULEANU: Eminență, sunteți om care a trăit multe evenimente. Care diferența între manifestările antisemite ezente și antisemitismul sălbatic din perioada premergătoare celui de-al doilea zoi mondial?

EMINENȚA SA: Nici o xenofobie, nici o înfistare de ură de rasă nu-și poate găsi o stăpânire. Dar dacă vreți să știți ceva despre ta, vă spun că pentru un om de vârsta mea, am 60 de ani, antisemitismul își avea, dacă t să profaneze acest cuvânt, o anumită logică. „au „prea mulți evrei", „prea bogați evrei"; „danii la Palestina"...Ei bine, de la 850 000

am ajuns să fim circa 14 000. „Prea bogați evrei" într-o țară a moșierilor români, fanarioți și de toate națiile. Până la urmă n-a fost decât un singur moșier evreu. Nu mai suntem bogați, nu mai avem moșii, nu mai avem bănci. Suntem evrei săraci, majoritatea ajutăți de „Joint". „Jidani la Palestina"? Nu mai e Palestina, este Israel, nu mai suntem jidani, suntem evrei, care trăim demn în țara noastră. Cui păgubim noi cu ceva că acești câțiva evrei au decis să rămână aici și să trăiască în pace cât le-a mai rămas de trăit?

DRAGOȘ ȘEULEANU: Eminență, în ceea ce privește cifrele pe care le prezentați, ele sunt contestate și de o parte și de cealaltă parte. Credeți că cifrele sunt importante în această dispută sau o anumită atitudine?

EMINENȚA SA: E o dispută sinistră aceea a disputării cifrelor. Nu cifrele sunt importante, ci ceea ce s-a întâmplat. Nici n-ar trebui amintite. Morții nu pot învia. N-am acuzat niciodată poporul român și nici nu ne trece prin cap să acuzăm poporul pentru aceasta. Dacă am face-o, aceasta ar însemna culpabilizarea poporului român. Domnii „istorici" fac însă o culpabilizare a întregului popor evreu, făcându-i pe toți asasi. Doresc să o facă pe istoricii? Dați-mi voie să termin cu o glumă, deși nu e locul. Un evreu trece pe stradă și un sergent fuge în urma lui. Pune mâna pe el și-i cere buletinul. La care evreul răspunde: „Ce-ți trebuie buletin dacă mă ai pe mine?". Nu-i nevoie de istorici astăzi, de acești așa-ziși istorici: peste o sută de ani pot să mintă cu nerușinare. Astăzi mai sunt martori. Suntem zece de mii de martori, nu numai evrei, ci și români. Întrebați pe românii din Bucovina ce s-a întâmplat la Suceava, la Rădăuți... Mergeți să întrebați oamenii bătrâni ce s-a întâmplat cu evreii atunci. Acum e nevoie de istorici, de cifre? Acesta este răspunsul meu.

Urmare din pag. 1

Învins, dacă ar fi avut succes el, cu aliatul său Hitler, atunci România nu ar mai fi existat. Hitler și Jirinovski au avut și au aceeași concepție: aceea a desființării României. Probabil că ați auzit de acea masă rotundă care a avut loc la Televiziune și care a fost o sfidare a bunului simț, a moralei, a logicii. E de necrezut că, timp de trei ore, sub titlul „Venii cu noi pe programul doi" - și am spus-o că ceea ce s-a afirmat acolo și la ce s-a făcut aluzie acolo este pur și simplu „Venii cu noi la pogromul doi" - aspectul pe care l-a luat masa rotundă a fost nu numai acela de a justifica Holocaustul, dar a merge până acolo încât din asasinai să devenim asasi. Este adevărat că Televiziunea și Radiodifuziunea mi-au dat posibilitatea să răspund miercuri 2 și joi 3 februarie, dar sigur că am fost întreb de foarte multă lume, cum de-a fost cu puțință o astfel de sfidare a logicii și a moralei.

NESTOR RATES: Problema Antonescu, ca și problema extremismului ultranaționalist și antisemit din România au fost abordate în timpul vizitei ministrului de externe român, domnul Melegan, la Washington. Răspunsul ministrului a fost că Guvernul din România va face tot ce îi stă în putință pentru a preveni o renaștere a acestor forțe extremiste în țară. Ați observat vreun efort din partea autorităților române de a îndeplini acest angajament?

EMINENȚA SA: Din păcate, nu. Au fost declarații foarte categorice în legătură cu diversele manifestări; a le înșira este fără rost, pentru că în fiecare zi sau la fiecare două zile apar alte fenomene care te fac să uiți de cele trecute și să păstrezi pe cele proaspete.

NESTOR RATES: Revenind la declarația ministrului de externe, o observație care s-a făcut aici a fost că credibilitatea ei este subminată de faptul că majoritatea

parlamentară, de care depinde existența actualului guvern român, include forțe ultranaționaliste și antisemite, iar acum este vorba ca aceste forțe să intre efectiv în guvern, deci să primească posturi ministeriale.

EMINENȚA SA: Din păcate, cele pe care dvs. le-ați formulat nu sunt sub formă de întrebare. Se pare că ar trebui să întreb eu cum este posibil așa ceva, ar trebui să spun eu că încă nu pot să cred că ceea ce am presupus de multă vreme și ceea ce ați spus în partea întâi a întrebării dvs. - faptul că aceste forțe susțin guvernul, fără votul cărora el nu poate continua, ceea ce era o chestiune care putea fi supusă interpretării - nu pot să cred deci că, după experiența amară pe care a avut-o România cu fascismul și cu comunismul, poporul român va tolera o coaliție comunisto-fascistă care să guverneze țara. Nu am mințit niciodată, slavă Domnului, și nici nu am de gând să mint la bătrânețe; chiar dacă aș încerca acest lucru, ar fi pueril, pentru că evidența este, din păcate, prea puternică spre a putea dezminți cele ce ați afirmat.

NESTOR RATES: Poate că se va evita până la urmă. Vă mulțumesc foarte mult, Eminență.

ŞEF RABIN DR. MOSES ROSEN

Reuven Rubin la Templul Coral

...Ianuarie 1949. Cel dintâi ministru plenipotențiar al Statului Israel în România a sosit. În ziare a apărut știrea că Reuven Rubin a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Republicii, acad. prof. dr. C. I. Parhon. Mașina Legației, cu steagul alb-albastru, circula prin Calea Văcărești și emoția bieților evrei era de nedescris.

Pe de o parte, s-a dezlănțuit represiunea antisionistă; organizațiile sioniste s-au „autodizolvat”, și conducătorii lor au făcut „act de supunere”. Ți-e pur și simplu rușine să vezi cum o mișcare cu o tradiție atât de frumoasă, care a cuprins masele largi ale populației evreiești, nici nu așteaptă să intervină un act de „dizolvare” care, pentru istorie, să arunce răspunderea asupra guvernului comunist, ci se „autodizolvă”...

Pe de altă parte, însă, presiunea maselor e irezistibilă. De ea se tem încă C.D.E.-iștii. Mitingurile continuă. La Sinagoga Mare vine Leibovici Șerban și lansează lozincă: „Evrei, desfaceți geamantanele”. Evreii răspund cu tradiționalul lor humor. Leibovici Șerban capătă în „folclorul” lor porecla de „Șerban Geamandan”. Șef Rabinul Șafran (mă refer la mitingul din noiembrie sau decembrie) simte deja pulsul și rostește un discurs în care pomeneste de vreo zece ori „Marea Uniune Sovietică” și uită că e vorba, la acest miting, de dorința de *Alia* în Israel.

Lucrurile se accentuează. În noiembrie 1948, după faimoasa scrisoare a lui Ilya Ehrenburg, apărută în ziarele sovietice, sionismul devine „dușman de clasă”. La București a apărut „Rezoluția Biroului Politic al P.M.R. în problema națională”, în care sionismul e „demascat”. Bande C.D.E.-iste pătrund în snifuri și în alte sedii sioniste și pun stăpânire pe ele. Toate acestea coincid cu o intensificare a terorii generale. Arestările nemotivate se înmulțesc. Atmosfera de delanțare, de suspensiune, de neîncredere crește până la sufocare.

Personal, deși trecuseră numai câteva luni de la alegerea mea ca Șef Rabin, simțeam că „luna de miere” a acestei cariere era de mult uitată. Parcă trecuseră veacuri. Conflictul cu C.D.E. în ceea ce privește atitudinea față de sionism și *Alia* izbucnise. Mă aflam, deja, după prima mea demisie, în problema de „a fi” sau „a nu fi” a învățământului de Talmud Tora (vezi capitolul respectiv).

Reuven Rubin îmi era concetățean, din Fălticeni. Avea de partea lui nu numai nimbul celui dintâi trimis al Statului Israel, nu numai aureola picturului de renume mondial, dar și aceea a descendentului din tribul evreilor români care a ajuns să fie primul ministru plenipotențiar al mult năzuțului nostru Stat iudeu.

La Templul Coral mai era la conducere Micu Zentler, aflat în fruntea celei mai mari întreprinderi de distribuție a petrolului, care, fără a-mi spune un cuvânt (eram doar „omul comuniștilor” și, deci, n-aveam voie să cunosc cele ce se pregăteau), lipește pe ușa Templului un anunț prin care se comunică că în săptămâna următoare „dl ministru Reuven Rubin va onora serviciul divin cu prezența sa”. Immediat am simțit greșeala comisă; dar dacă cîștile lui Rubin împreună cu cele ale Templului au găsit de cuviință să nu mă țină în curent cu cele pregătite, nu m-am amestecat.

Am fost însă invitat de Bercu Feldman, care mi-a vorbit despre pericolul cel prezintă pentru țară o legație care are sute de mii de informatori. Prezența la Templu a membrilor legației va fi un motiv de agitație și spionaj. Guvernul român nu poate interzice această prezență din punct de vedere protocolar. Se apelează deci la mine, ca eu și Comitetul Templului să acordăm diplomaților israelieni

un astfel de tratament, încât aceștia să se retragă și să renunțe la frecventarea Templului.

Am refuzat categoric, arătând că orice evreu care vrea să vină la Templu e binevenit și nu numai că n-am dreptul să-l refuz, ci, dimpotrivă, trebuie să-l încurajez. Cu atât mai mult e valabil aceasta atunci când e vorba de reprezentanți ai Eretz Israelului. Dacă guvernul vrea să-l împiedice, s-o facă prin alții, nu prin mine.

Convorbirea cu Feldman prezicea... furtuna.

45 de ani de la sosirea la București a primului ministru plenipotențiar al Statului Israel în România

REUVEN RUBIN

În aceste zile, s-a prăznuit împlinirea a 45 de ani de când REUVEN RUBIN, cel dintâi ministru plenipotențiar al Statului Israel în România, a prezentat scrisorile de acreditare și astfel a inaugurat relațiile diplomatice dintre România și Israel.

În cartea d-sale autobiografică, „Primejdii, Încercări, Miracole” (Londra, Editura Lord Weidenfeld et Nicholson, 1990; București, Editura HASEFER, 1990; Ierusalim, 1993), Eminentă Sa dl Șef Rabin dr. Moses Rosen consacră un întreg capitol celei dintâi apariții a lui Rubin în mijlocul obștii evreiești, la Templul Coral, în ianuarie 1949 (Șabat, pericopa Șemot).

Publicăm în continuare, integral, capitolul respectiv, care, în cuvinte nemeșugite, descrie dramatic acest moment istoric, în urma căruia 400 000 de evrei din România au pomic și au ajuns în

Templu, urcă spre locul meu și, în timp ce de-abia răsuflă, strigă: „A venit. E aici!”. Am înțeles despre ce era vorba. În câteva clipe, într-adevăr, Rubin, soția și întreaga suită au intrat. De data aceasta fără anunțuri prealabile și fără a-l pune, deci, în gardă pe adversar.

L-am poftit pe Rubin să ia loc la (altar) balemer, alături de mine, și am luat imediat măsurile necesare pentru solemnitatea primirii sale.

Era, într-adevăr, o „surpriză” pentru mine, căci, în continuare, nu mi se comunicase nimic. Eu însă mă pregătisem pentru această

Țara Făgăduinței.

La capătul acestor 45 de ani, 97 la sută dintre evreii din România și-au găsit alinarea suferințelor pe pământul sfânt al Israelului.

Iar „rămășițele” Holocaustului (cel 3 la sută rămași aici) sărbătoresc cu mândrie prietenia dintre România și Israel. Cu mândrie dublă: aceea de a fi cetățeni demni ai României democratice, de a putea ridica glasul de protest împotriva sălbăticiilor fasciștilor și de a le striga în față minciunile; și - în aceeași măsură - de a aparține poporului evreu - a cărui învățătură este Tora - și de a dovedi lumii întregi forța noastră spirituală, setea noastră de adevăr, hotărârea noastră de nezdruccinat de a apăra pacea și armonia între popoare și confesiuni.

AM ISRAEL HAI !

În Șabatul următor de avizul de pe ușa Templului al vizitei lui Rubin, acesta a fost ocupat cu o oră înainte față de cea stabilită pentru începerea rugăciunii, de către evrei membri de partid, mobilizați special prin organizațiile respective și „trimiși” la Templu. Strategia era pe cât de abilă, pe atât de nostimă. „Sense of humour”, care nu mă părăsește niciodată (ba, uneori, simt că îl trece măsura), m-a făcut să răd cu poftă (interior) când am intrat la altar și am avut în fața mea un Templu ticsit de... comuniști. La femei, ambele balcoane înfășate de asemenea cu... tovarășe disciplinate, care au alergat sub steagul glorios al partidului, la rugăciunea de Șabat din Templul Coral.

Celalți, adică evreii nemobilizați prin organizațiile de bază, n-au putut intra, căci nu mai era loc nici în picioare.

Rubin, probabil înștiințat, n-a mai venit. Era un fiasco și un blam provocat de „diplomația” mixtă, care a pus anunțul la ușa Templului.

Eu, barem, m-am răzbuhat cu armele mele. Mergând cu Sefer Tora prin Templu, m-am oprit la fiecare bancă și le-am dat s-o sărute. Dacă n-o fac voluntar, s-o facă în numele partidului. Smerți și disciplinați (ordinul de la partid era clar), s-au plecat în fața Torei și au sărutat-o.

Lección aceasta a servit la ceva.

Spre deosebire de alte lecții, din care nu s-a învățat nimic, de data aceasta s-au tras concluziile tactice juste și...

A doua sâmbătă, dimineața. Nici un afiș. Nici un anunț. În Templu începuse rugăciunea, împreună cu cele câteva zeci de persoane care vin în mod obișnuit. La un moment dat, năvălește un enoriaș, străbate întregul

surpriză, căci am sugerat-o prin David Faibis (care începuse să facă legătura cu mine) și, ca atare, am avut în buzunar discursul de bun venit (pe atunci, nu îndrăzneau să vorbesc ebraica în mod liber); pentru cantorul Ruwinsky am pregătit recitarea unui „Mi-Șebeirah” special (știam și numele ebraic al lui Rubin și al tatălui său, de la Fălticeni).

Pe maestrul corului, Feigenbaum, l-am chemat jos de la galeria corului și i-am dat dispoziție ca, la ceremonie, după rugăciunea ce o voi face pentru Statul Israel, corul să cânte „*Hatikva*”. Era un om bătrân și foarte închis. El începu să plângă, spunându-mi: „Nu mă nenorociți”. Eu i-am repetat dispoziția, autorizându-l să răspundă cui îl va întreba că n-a făcut-o din proprie inițiativă, ci din dispoziția mea.

Astfel, au răsunat acordurile *Hatikvei* în Șabat, pericopa Șemot din anul 1949, în Templul Coral din București.

Stăteam și ascultam corul cum intonează *Hatikva*, și parcă mă simțeam cuprins nu de speranță, nu de *Hatikva*, ci de disperare în fața unui orizont sumbru, plin de amenințări. „De unde, oare, va mai răsări vreo rază de speranță, vreo mână de ajutor?”. Când oare se va cânta din nou, aici, în Templu, cântecul speranței pe care încă n-am pierdut-o?”. „Când, oare, vom retrăi ziua când pentru a cânta acest imn al renașterii noastre naționale nu ne va pândi vreo nenorocire, de care e atât de înrozit acum bietul maestru al corului?”.

După 23 de ani, în mai 1972, o nouă minune s-a întâmplat sub ochii noștri: am pășit în Templu având în dreapta mea pe primul ministru al Statului Israel, Golda Meir. Au răsunat din nou aceleași acorduri ale *Hatikvei*, fiind parcă o continuare a unui cântec

●Reuven Rubin: Autoportret

ce în veci îl vom cânta noi evreii, cântă nădejdiei pe care născând nu am pierdut-o.

Dar să reluăm firul. În câteva minute numai Templul cu ambele sale galerii ticsit până la refuz, dar curtea și strada erau mare de capete. Tramvaiele n-au putut circula pe str. Sf. Vineri. Cum de au aflat în așa de scurt timp? De unde au răsărit multe mii de oameni, cât ai bate din palme? Dumnezeu știe și, poate, cei care au pregătit lucrurile.

Ceremonia a fost impresionantă. S-a onorat pe oaspete cu deschiderea „Li Șfinte”. În fața Aron-Kodeș-ului deschis s-a rostit discursul. Ruwinsky a rostit rugăciunea „Mi-Șebeirah” și corul a cântat *Hatikva*. Lacrimile curgeau potop pe chipurile bătrânilor și tinerilor. Era o splendidă și emoționantă demonstrație demnă de HIBAT-ZION, și o solidaritate evreiască.

S-a început citirea Torei. Templul gema de lume. Atmosfera se încălzea. Apăsă C.D.E.-iștii, care erau neputincioși față de mulțime atât de încălcată de emoție. La moment dat, urcă scările altarului și veni mine Laurențiu Berocvici, secretarul C.D.E. pentru București (un tip de primitivă sălbatică, agreat. A murit foarte tânăr, după foc pe timp) și îmi spuse, în auzul lui Rubin, că a afla pe scaunul de lângă jețul meu: „Ordinându-l la Feldman. Rugăciunea se termină imediat. I-am răspuns: „Spune-i lui Feldman: rugăciunea mea nu se scurtează și nici nu se lungeste. Ea va dura atâta cât trebuie să dureze”.

Plecă și se întoarse după câteva minute și îmi spune textual: „Te cheamă Feldman. Am răspuns: „Sunt în mijlocul rugăciunii. Dacă voi termina, dacă are ceva să-mi spun, Feldman poate veni să-mi vorbească”.

Într-o clipă și, după alte câteva minute, întoarse și, gesticulând furios, îmi spuse: „Vrei să termini rugăciunea? Vrei demonstrație sioniste? O să-ți smulg barba”.

Am chematintendentul la mine și i-am spus: „Scoate-l afară pe acest individ”.

Rubin era consternat și tare speriat. După ce Rubin de asemenea. Când s-a terminat slujba, ei au trebuit să parcurgă prin curtea stradă un interval în jurul căruia erau mii de evrei care manifestau pentru *Alia*.

După rugăciune, m-am dus la C.D.E. Feldman. În esență, fraza pe care am repetat din cele ce mi-a spus, cu un zâmbet pe față, fără ceață, a fost: „Vreți să luptați cu noi să-și sprijiniți pe sioniști? Vă sfătuiesc să le faceți copilării. Uitați-vă la Mindszenty (episcopul bisericii catolice din Ungaria; episcopul Mindszenty fusese arestat atunci). Are în cinci milioane de credincioși și ce i-au putut ajuta? Nimic. L-am închis (era nobil în totdeauna Feldman, care utiliza plura maiestatis și se considera coautorul tuturor mărețelor fapte ale partidului, în spiritul colectivismului celui mai autentic). Atunci, ca rabin, care nu aveți credincioși, ce o puteți face? Cine o să vă scoată din închisoare?”

Nu pot afirma că în acel Șabat am rămas vreo poftă să mănânc Kigelul făcut de soția mea. Mă întrebam doar: oare de câte Kigeluri îmi va mai fi dat să mă bucur?

(Din volumul: „Primejdii, Încercări, Miracole”, Buc., Editura Hasefer, 1990, p. 73. Ortografia a fost actualizată).

ŞABATUL ÎNCEPE CU APRINDEREA LUMÂNĂRILOR

Acum trei milenii și jumătate, când fiii lui Israel străbăteau pustii Sinai și tocmai ieșiseră din sclavia egipteană, au primit porunca respectării zilelor de Şabat. Nici o altă saţi de sărbătoare nu este menţionată în Cele Zece Porunci, dar se cere în mod răspicat o zi de odihnă absolută. Dumnezeu a creat lumea în şase zile. Timp de şase zile, el a modificat, îmbunătăţit și dezvoltat natura, iar în ziua a şaptea, s-a odihnit. Fiii lui Israel trebuie să tindă să-L ajungă și, după exemplul divin, să lucreze, să realizeze, să creeze, să modifice natura în şase zile, iar în ziua a şaptea să se odihnească.

În ziua a şaptea, creația divină nu trebuie să fie atinsă, ziua a şaptea nu este supusă voinei omului, ziua a şaptea este sfântă. În această zi, natura nu trebuie nici îmbunătățită, nici înfrumusețată, nici modificată, nici conservată, deoarece în această zi Dumnezeu s-a odihnit după activitatea depusă și nu a creat nimic nou.

Această idee este veche, pe cât de vechi este și poporul lui Israel însuși. Din generație în generație, a fost transmisă această poruncă. Ea a fost interpretată și explicată. Chiar și cea mai mică activitate a fost examinată pentru a se stabili dacă intră în sfera conceptului de muncă. Mai de câți se ocupă, până în cele mai minuțioase aspecte, cu problematica respectării Şabatului.

Porunca referitoare la Şabat este veche, dar relativ nouă este conștiința că noi, oamenii, suntem pe cale de a distruge planeta pe care trăim, Terra. Dacă secolul al XIX-lea a mai fost marcat de credința necondiționată în progres, secolul al XX-lea este secolul consecințelor, al rezultatelor. Noi îmbunătățim, transformăm și controlăm fără răgaz natura. Noi ne mișcăm tot mai departe și mai uite, culegem și înmagazinăm tot mai multe informații, aflăm tot mai multe noutăți, ne ocupăm cu probleme care nu mai au născut în viața noastră nemulțumiri de ote zilele, producem tot mai multe lucruri, folosim tot mai multe obiecte, pe care le repădăm tot mai repede.

Ne aflăm într-un tren despres care știm că se apropie cu viteză de o prăpastie, dar pe care aproape că nu mai suntem în stare să-l oprim. Cine din generația noastră nu mină să scâldă vreodată într-un râu nepoluat? Câți dintre noi pot sta liniștiți într-o cameră fără a pune în funcțiune televizorul sau radioul? Cine se mai poate sustrage noianului excesiv de informații zilnice transmise prin ziare și alte mass media? Cine mai are liniștea de a lucra luni sau, poate, chiar ani la o operă, numai în virtutea plăcerii creative? Muncind şase zile, evreul are în vedere ziua de Şabat, când se odihnește și savurează plăcerea de a fi făcut ceva util în cele şase zile de muncă.

Mulți contemporani de-ai noștri își dau pușcă seama, cu oroare, că se distruge mult și se pierd dincolo de progresul tehnic controlat. Ceea ce ieri era o fantazie științifică a viitorului a devenit actualitate; ceea ce ieri era inimaginabil a devenit realitate; ceea ce ieri era un fapt împlinit. Este datorită generației actuale de a căuta noi căi, de a modifica, cel puțin, tehnologia, încât să devină mai adecvată mediului înconjurător. Este datorită ei să descopere energii și idei alternative pentru a nu exploata în mod atât de deșănțat natura.

Terra noastră nu aparține unui popor sau unei grupe. Terra noastră ne aparține nouă, tuturor. Și toate popoarele trebuie să caute în moștenirea lor culturală cunoștințele

transmise prin tradiție, și anume, cum să putem menaja și proteja mediul înconjurător. Nu numai naturalistii și tehnicienii sunt chemați să-și îndrepte gândirea pe noi făgașuri, ci și teologii, filozofii și poeții trebuie să-și îndrepte privirea asupra naturii aflate în primejdie.

Date fiind enormele probleme ecologice cu care ne confruntăm, oamenii n-ar trebui să persevereze cu îndărătnicie și meschinărie în comportările cu care s-au obișnuit și nici să se combată reciproc.

Radioactivitatea care se degajă dintr-un reactor atomic nu se întreabă care confesiune e cea „adevărată”; într-o mare poluată nu se mai poate scălda nimeni, încălzirea Terrei - prin poluarea atmosferei - îi vizează pe toți oamenii, de toate convingerile și credințele.

Nu acuzele reciproc și lupta ideologică trebuie să mai marcheze secolul viitor, ci fiecare cultură ar trebui să scoată la iveală, din tezaurul ei de cunoștințe, adevărurile care ne folosesc nouă tuturor.

Așa cum specialiștii din domeniul științelor naturii, după ce descoperă un medicament, îl pun la dispoziția întregii omeniri, tot așa și specialiștii din domeniul vieții spirituale trebuie să-și orienteze cercetările spre descoperirea valorilor etern umane și să le ofere lumii.

Respectarea zilei a şaptea de către toți oamenii ar putea fi o contribuție la încetinirea distrugerii naturii și la frânarea „progresului” nociv.

Şabatul ne cheamă la reflecție și la armonie.

Să nu distrugem Creația, ci s-o conservăm și s-o înfrumusețăm!

LEA FLEISCHMANN

INVITAȚIE LA REPLICĂ... ȘI REPLICĂ DEMNITĂȚII NOASTRE

RADIOTELEVIZIUNEA ROMÂNĂ

Departamentul „Viață Spirituală-Cultură, Educație”

Redacția Istorie

Eminenței Sale Dr. MOSES ROSEN

Şef Rabinul Comunităților Evreiești din România

În virtutea dreptului legal la replică, Televiziunea Română a acordat spațiu de emisie domnilor dr. Gheorghe Buzatu și dr. Florin Constantiniu, în legătură cu intervenția Dumneavoastră pe micul ecran din 3 februarie 1994, orele 19⁰⁰ - 19³⁰.

Considerăm că prezența Dumneavoastră la această dezbateră este necesară și vă invităm să participați la înregistrarea programată miercuri 2 martie, orele 10⁰⁰ - 12⁰⁰, în studioul XI al Televiziunii Române.

Redactor șef adjunct,
HORIA VASILONI

FEDERAȚIA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA

CANCELARIA ȘEF RABINULUI

TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ

Domnii Sale Domnului Director General
DUMITRU POPA

În virtutea „dreptului la replică”, Departamentul Dvs. „Viață Spirituală-Cultură, Educație” ne-a adresat, prin scrisoarea nr. 2063/21.02.1994, invitația de a veni la Televiziune în ziua de 2 martie 1994 spre a fi de față atunci când domnii dr. Gheorghe Buzatu și dr. Florin Constantiniu vor imprima declarațiile d-lor, în legătură cu cele rostite de mine pe micul ecran în ziua de 3 februarie 1994.

Îmi exprim nedumerirea asupra motivării, a rostului și a scopului acestei atât de neclare „invitații” și vă rog să dați citire rândurilor de mai jos, menite a împiedica noi răsturnări de fapte, noi denaturări ale adevărului.

Să recapitulăm, deci:

1. O emisiune de trei ceasuri dedicată glorificării lui Ion Antonescu are loc la Televiziunea Română (programul 2, în ziua de 24 ianuarie 1994). Ea face parte dintr-o campanie care durează de ani de zile. Trei lucruri surprind însă pe toată lumea: 1. Deși pregătită minuțios, chiar cu repetiții de „regie”, ea apare prin surpriză generală. După cum însuși dl Tatuliuc mărturisește, „pregătirile” au durat mult timp, nimeni nu știa nimic. 2. Masa rotundă e compusă după criteriile de neînțeles. 3. Se introduce un capitol nou, „Antonescu și evreii”, dar nici un evreu reprezentant al populației respective nu este invitat la masa care astfel nu mai e ... rotundă.

Așadar, trei ceasuri de glorificare a lui Antonescu. Apar însă și evreii. Ca victime ale „conducătorului”, după cum o mărturisesc miile (citiți bine, miile) de documente ale armatei române, ale poliției române, ale arhivelor statelor României, Statele Unite, Germania, Israel și multe altele? Nicidecum. Se dezminț, oare, îngrozitoare masacre de la Iași, din Basarabia, din Transnistria? Nicidecum.

Se lansează o problemă: „A fost Antonescu antisemit?” Se răspunde că, până în 1940, el

nu a fost antisemit. De ce a devenit atunci antisemit? Pentru că, au spus-o și au repetat-o „istoricii”, ei, evreii, au asasinat ofițeri și soldați români în retragere din Basarabia sau Bucovina. Se scot „liste” care se află „întâmplător” în buzunarele „comesenilor”. Iată, deci, că, precum s-a procedat de atâtea ori în evul mediu cu „otrăvitorii de fântâni”, cu aceia care făceau azimă rituală cu sânge de creștin, în afacerea Dreyfus, în aceea a medicilor evrei de la Moscova care au otrăvit conducerea comunistă, evreii, toți evreii sunt împinși pe banca acuzaților, fără nici o dovadă, fără ca în 53 de ani (de la 1940) să se fi produs (în afară de ațări care au costat sute de mii de vieți de copii, de bătrâni, oameni nevinovați) vreun singur nume de evreu acuzat de vreo instanță românească sau străină de astfel de crime, nici un nume de vreun ostaș român, ofițer sau soldat, care să fi fost măcar zgâriat de vreun evreu.

Ergo, justificarea (nu mai e negare, ci justificare) Holocaustului. Ergo, ceea ce s-a făcut era drept, just și se poate repeta, atunci când apare un alt moment favorabil.

Ei bine, Domnule Director General, răspunderea și blamul cu care s-a încărcat instituția Dvs. (Dvs. nu sunteți cel care a pregătit această judecată a Sodomei) este cutremurătoare. A făcut-o predecesorul Dvs., al făcut-o acela care zi de zi agită ura, ura nemiloasă împotriva noastră, ura pe care „prietenul” nostru până în 1940 (după afirmațiile mesei urii) o declară ca fiind crezul său și îi îndeamnă pe toți la această ură barbară.

Nu mai trăim în anul de tristă amintire, 1941. Nu se mai află nimeni sub teroarea lui Hitler sau Stalin sau Jirinovski (marele prieten al României, cel care vrea să realizeze desființarea ei, așa cum a vrut-o Hitler, aliatul până la moarte al lui Antonescu).

Deci, acum ce se dorește de la mine? Să-i asist pe domnii calomnizatori când își vor imprima declarațiile. Iar eu? Să tac? Dreptul la replică a fost al nostru, al evreilor din România. L-am folosit parțial, căci o jumătate de oră era un spațiu de timp prea limitat pentru o revărsare de apologie a genocidului, care a durat trei ore.

Răspunsul acesta nu e numai al meu, e al tuturor evreilor din România. Nu veți găsi nici unul care să nu-l iscălească. E al întregului popor evreu care nu va accepta în 1994 asemenea chemări la pogrom.

Vor domnii citați să o ia da capo? Aceasta nu va fi o excitare a vreunui drept la replică, ci o reluare a chemării la pogrom. În cazul acesta, nu am de gând să-l „asist”, ci să-l ascult ce au de spus și să-mi exercit, în numele tuturor evreilor din România, un nou drept la replică pe care, suntem convinși, Domnia Voastră ni-l veți acorda.

Noi nu suntem asasin, ci alții. Nu noi atacăm, ci doar dăm replica cuvenită.

Primiți, vă rog, Domnule Director General, încredințarea stimei noastre.

DR. MOSES ROSEN

Şef Rabinul Cultului Mozaic
Președintele Federației
Comunităților Evreiești
din România

SCRISORI...

INSPECTORATUL PENTRU CULTURĂ
AL JUDEȚULUI BOTOȘANI

EMINENȚEI SALE
DR. MOSES ROSEN,
Şef Rabin al Cultului Mozaic din România

Eminență,

Îmi revine plăcuta îndatorire să vă adresez cele mai sincere mulțumiri pentru mesajul pe care ați avut amabilitatea să ni-l adresați cu prilejul desfășurării, în orașul nostru, a manifestării „Botoșani, o vatră și un model de conviețuire etnică”, prin binevoitorul gest al Eminenței Voastre, inițiativa Inspectoratului pentru cultură al județului Botoșani căpătând o semnificație cu totul deosebită.

Exprimându-ne regretul că importante alte îndatoriri nu v-au îngăduit să fiți în mijlocul nostru într-o împrejurare în care înțeleptul cuvânt al Eminenței Voastre ar fi însemnat un îndreptar pentru toți cei hotărâți să poasească pe calea adevărată a bunei înțelegeri între oameni, indiferent de originea etnică sau de credința lor religioasă, nutrim speranța că ne veți onora cu prezența la viitoarea ediție a manifestării noastre, al cărei scop nu este decât contracararea tendințelor malefice ale semănătorilor vrajbei între neamuri și popoare.

Asigurându-vă de toată stima și prețuirea oamenilor de cultură din Botoșani,

Vă adresăm alese mulțumiri,

Consilier Șef,
MIHAI ELVĂDEANU

DOCUMENTE INEDITE

DEMOLĂRI, PROFANĂRI ...

SE CALCĂ PESTE MORMINTE

Cimitirul trebuie neapărat profanat. Locul se pretează pentru un bloc cu locuințe și „tovarășii de la Sfat” sunt urbanizați.

Ei vor neapărat case, chiar călcând peste morminte. Mai ales că acestea sunt... Mai ales.

(August 1993)

COMUNITATEA EVREILOR SIGHET

Către

FEDERAȚIA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI
BUCUREȘTI

nr. 176/8 mai 1969

Pentru orientarea dvs. anexăm articolul apărut în R.C.M. despre piatra de mormânt, monument pe care l-am îngrădit în luna trecută pe baza aprobării dvs.

Actualmente circulă zvonul că pe acest teren, proprietatea Comunității Evreiești Sighet, Consiliul Popular Municipal Sighet intenționează a da aprobare pentru construirea unui bloc cu apartamente spre vânzare; au fost și încasate avansuri pentru locuințe, iar pe acest teren au fost luate probe și au fost efectuate unele măsurători în teren.

Oficial, Comunitatea noastră nu a fost înștiințată, totuși prin diverși cetățeni se discută această problemă și s-a pus întrebarea pe ce bază am îngrădit mormintele, mai ales că Consiliul Popular Municipal Sighet, Serv. Sistemizare și Arhitectură, nu a dat în acest sens autorizație cuvenită. De fapt, noi nici nu am cerut o astfel de autorizație, fiind vorba de un cimitir și de morminte.

Concret, încă de anul trecut, noi am

discutat despre acest cimitir și despre morminte cu dl vicepreședinte Calughera al Consiliului Popular Sighet și am primit promisiunea că mormintele nu vor fi atinse și chiar dl vicepreședinte ne-a dat sugestia pentru a interveni ca aceste morminte să fie declarate monumente istorice și atunci îngrijirea lor cade în sarcina Consiliului Popular al Municipiului Sighet.

Cum am arătat, oficial noi am fost informați de Consiliul Popular al Municipiului Sighet, însă este posibil să fim puși în fața unui fapt accompli.

Vă rugăm a ne comunica măsurile pe care trebuie să le luăm sau dacă să rămânem pe poziția de așteptare.

Președinte,
FUCHS FROM

Secretar,
KLEIN E.

Pt. conformitate,
G. ROTNER

DE OCHII LUMII...

Argumentul că ELIE WIESEL va aduce la cunoștința lumii civilizate ticăloșia edililor din Sighet a cântărit mai mult decât toate celelalte - logice, juridice și umane.

Așa se face o „image” deformată unui popor ce nu e vinovat că are primari care combină prostia cu ticăloșia.

(August 1993)

3655 - 8.VII.1969

Către

DEPARTAMENTUL CULTELOR DE PE LÂNGĂ CONSILIUL DE MINISTRI
- Cabinet -

În legătură cu problema profanării cimitirului mozaic din Sighet, strada Zorilor nr. 2 și ca urmare la sesizările pe care le-am făcut, vă rugăm să luați cunoștință de următoarele:

1. Este un fapt notoriu și necontestat că terenul la care se referă Consiliul Popular și care a format obiectul sesizărilor și corespondenței dintre Consiliu și Federație e un cimitir în care se află morminte.

Acest lucru reiese cu certitudine din următoarele:

a. existența încă și azi pe acest teren a două morminte cu pietre funerare aparținând marelui rabin și învățat Rabenu Hanaghid Hamerofim Av Beth Din, din Moch, decedat în 1771 și ajutorului său; or, este cunoscut că, potrivit prescripțiilor religiei mozaice, înmormântările nu se pot face decât în cimitire și nu în locuri izolate;

b. scoaterea din porțiunea de teren excavat acum câteva zile a numeroase oseminte;

c. înscrierea în cartea funduară a acestui teren pe numele comunității și al soc. Hevra Kadisa, adică al societății de înmormântări, care avea în grijă întreținerea cimitirelor;

d. mărturia numeroșilor cetățeni, din Sighet, de toate naționalitățile, care știu că acel teren este un cimitir.

2. Potrivit art. 16 și 17 din Statutul Cultului Mozaic (aprobat de Prezidiul Marii Adunări Naționale cu Decretul nr. 589/1949), toate cimitirele mozaice sunt de drept proprietatea Comunității Evreilor din acea localitate.

În cazul de față, nici nu e necesar să ne prevalăm de dispozițiile statutului, întrucât, după cum am arătat, Comunitatea este trecută ca proprietară în Cartea funduară.

Schimbarea efectuată în Cartea funduară la data de 29 mai 1969, în sensul trecerii terenului în proprietatea statului, pe ascuns, fără în cunoștințarea noastră, constituie un abuz.

Procesul verbal întocmit la 28 mai 1969,

prin care se constată de un organ al Consiliului Popular că terenul a fost folosit de Sfat din anul 1957, este un act cu un conținut fals, necorespunzător adevărului.

Fostul Sfat Popular nu ar putea arăta nici un fapt care să confirme susținerea că terenul a fost folosit din anul 1957.

Terenul nu a fost folosit nici o singură zi de către Sfat.

Acest proces verbal, ca și intabularea efectuată cu 2-3 zile înainte de evacuare au fost întocmite numai pentru a da o aparență de legalitate, un act care, în esență, este grav și abuziv.

3. Chiar dacă terenul ar fi fost în proprietatea statului, nu se poate să fie îngăduit ca organele Consiliului Popular Sighet să comită o astfel de impletie și profanare religioasă, introducând tractoare și un excavator, care a săpat o groapă de 35 metri lungime, 2 metri lățime și 1,50 metri adâncime și zvârlind osemintele găsite, la gunoi. Oasele culese de noi și care se află la Comunitatea Evreilor Sighet nu reprezintă decât o mică parte din aceste oseminte.

Aserțiunea că nu e sigur că ar fi vorba de oase de oameni, ci de animale este o nouă profanare pe care o adaugă edilii din Sighet la aceea comisă împotriva rămășițelor pământești ale unor foști cetățeni ai acestui oraș. Le ținem la dispoziție spre a se vedea că nu-i nevoie de nici o expertiză medicală pentru a dovedi că este vorba de oseminte umane. Convocarea și a unui medic veterinar la întâlnirea proiectată cu noi este un indiciu nou asupra intenției Consiliului Popular Sighet.

4. Față de cele expuse mai sus, apare ca fără obiect o depășire la fața locului, întrucât ceea ce se tinde a se stabili, anume că e vorba de un cimitir și de morminte, este pe deplin dovedit, fiind și de notorietate publică.

Cu atât mai mult, nu e oportună o depășire, cu cât Consiliul Popular se situează în continuare pe o poziție total nelegală,

susținând că în ipoteza că sunt morminte (ceea ce, de altfel, s-a confirmat pe deplin), va dispune desființarea cimitirului, în conformitate cu dispozițiile art. 471 din instrucțiunile privind stabilirea normelor sanitaro-antepidemice, din mai 1969.

Consiliul Popular se referă la norme care nu au nici o legătură cu cazul de față.

Acele norme nu prevăd desființarea cimitirelor, încălcarea prescripțiilor religioase și profanarea mormintelor cu excavatoare etc.

5. Menționăm că acest cimitir și, în special, cele două morminte sunt loc de pelerinaj pentru cetățeni de toate naționalitățile, din țară și străinătate.

Acum doi ani, scriitorul de renume mondial Elie Wiesel, deținător al Premiului internațional Medicis pentru literatură, originar din Sighet, a vizitat acest cimitir, iar după aceea a scris

despre el în lucrările sale.

Considerăm că aducem un real serviciu statului împiedicând să se desăvârșască ceea ce dorește Consiliul Popular, întrucât aceasta ar avea un ecou nefavorabil printre cei care sunt originari din Sighet și, mai ales, printre cei care au strămoșii lor înmormântați acolo.

Apelăm deci la Domnia Voastră să rugămintea să sesizați înalta conducere a statului cu această problemă și cu comportarea Consiliului Popular Sighet, care este în totală contradicție cu legile statului și cu întreaga politică de libertate religioasă și respectare a specificului fiecărui cult și fiecare naționalități conlocuitoare a României socialiste.

Cu distinsă considerație
Șef Rabin dr. MOSES ROSEN

HULIGANISM ȘI INCULTURĂ

Așa se respectă cultul morților. Samavolnicie, profanări, batjocură. O fațadă de autorități. Protestele nu sunt luate în seamă.

Huliganism combinat cu incultură.

Primitivism cu antisemitism laolaltă.

Iar bătaia continuă. Sunt mai prețioși cei vii, copiii lor, sănătatea lor, lăcașurile lor de rugăciune, hrana lor.

Trebuie. Nu se poate altfel. Trebuie să fac „bonne mine a mauvais jeu”. Pentru ei trebuie să mă lupt.

(August 1993)

nr. 3254 x 18 Iunie 1969

Către

DEPARTAMENTUL CULTELOR DE PE LÂNGĂ CONSILIUL DE MINISTRI
- Cabinet -

Vă aducem la cunoștință următoarele:

În municipiul Sighetul Marmăției, str. Zorilor, există un cimitir evreiesc vechi. Pietrele funerare de pe mormintele din acest cimitir au dispărut în decursul anilor. Au rămas numai două pietre funerare, a unui vestit rabin și a ajutorului său. Aceste morminte constituie un loc de pelerinaj pentru credincioșii evrei și neevrei. Mormintele sunt îngrijite de Comunitatea Evreilor din Sighet și ele au fost înconjurare cu un gard.

În ultimii ani s-a zvonit că Sfatul Popular ar intenționa să construiască blocuri pe locul unde sunt aceste morminte. Am sesizat Sfatul Popular și ni s-a răspuns că informația nu este exactă și că mormintele nu vor fi atinse.

Recent am fost din nou informați că se vor construi blocuri pe terenul unde se află cimitirul.

Consiliul Popular a întocmit o minută prin care cere consimțământul Comunității Evreilor din Sighet de a se construi blocuri pe terenul cimitirului, menționând că va respecta cele două morminte.

Comunitatea Evreilor a înaintat minuta către Federație, iar noi am comunicat că înainte de semnarea minutei urmează a se face sondaje pe teren, în asistența unui delegat al nostru, pentru a se stabili dacă pe acel teren sunt sau nu mai sunt morminte.

Aseară, la orele 23, am fost informat telefonic că, ieri dimineața - 17 iunie 1969 - ora 7 - au intrat tractoare și excavatoare pe terenul cimitirului și au început să facă săpături. Au fost găsite numeroase oseminte care au fost aruncate în camioane și transportate de-a valma cu pământul, în altă parte.

Delegatul nostru s-a prezentat la Consiliul Popular și a primit asigurări că se va opri îndată lucrul.

Promisiunea nu a fost ținută și lucrul continuă.

Totodată, am aflat, tot ieri, că Sfatul Popular, pe baza unor forme întocmite fără știrea noastră, a intabulat terenul pe numele Sfatului și cu toate că era pe numele Societății Sacra Cultului Mozaic.

Vă rugăm a interveni la organele în drept pentru a opri continuarea lucrului pe terenul cimitirului, aceasta constituind o gravă profanare a cultului morților și a prescripțiilor religiei mozaice.

Menționăm că în această problemă y-am mai sesizat cu adresa noastră nr. 2711, din 12 mai 1969.

Cu deosebită considerație,
Secretar general
EM. ŠECHTER

NICI DE MURIT CA LUMEA NU VOR SĂ NE LASE

Cimitire devastate. Războaie cu morții. Sute de cazuri. Ani și ani de-a rândul. Niciodată nu se iau măsuri serioase.

Ură necruțătoare, dincolo de mormânt. Iar comuniștii „umanisți” o tolerează. Noi nu lășăm nici un caz fără proteste, fără a-l urmări. Nici nu ne lasă să trăim, nici nu ne îngăduie să murim omeneste, nici să stăm aici ca lumea, nici să plecăm.

Până la urmă, ce vor de la noi?

Către

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
Loco

Vă remitem, în anexă, copie de pe un raport de activitate primit de la Comunitatea Evreilor din Timișoara, în legătură cu devastarea huliganică a monumentelor funerare din cimitirul Cultului Mozaic din Reșița.

Întrucât din raport rezultă că cercetările Mișției decurg cu încetineală, vă rugăm să binevoii a da dispozițiile necesare pentru ca aceste fapte, de o deosebită gravitate, să fie de îndată cercetate, spre a se găsi infractorii și a se trimite de urgență în judecată acești infractori.

Președinte,
DR. MOSES ROSEN
Șef Rabinul Cultului Mozaic

Secretar general,
EMIL ŠECHTER

DOCUMENTE INEDITE

DEMOLĂRI, PROFANĂRI ...

CINE SUNT RĂUFĂCĂTORII ?

Nr. 490 - 8.IX.1969

Dlul CORNEL ONESCU Ministrul Afacerilor Interne
Loco

Citiți cu atenție și dați răspunsul la întrebarea: era posibil ca, „în continuare”, devastările, profanările să fie practicate fără știrea poliției? Aceasta știa deja pe unde veneau făptașii și sub ochii ei se continua „acțiunea” premeditată și organizată de... ghici de cine?

Iar noi protestăm. Ne facem că nu înțelegem. Întrebarea rămâne însă: cât de sus se aflau autorii?

(August 1993)

Nr. 6469, 10.XI.1969

Către

DEPARTAMENTUL CULTELOR DE PE LÂNGĂ CONSILIUL DE MINIȘTRI

- Cabinet -

În str. Emigratului nr.3 din București a funcționat Sinagoga „BETH-EL” a Comunității Evreilor București. Încetând să funcționeze, în localul acestei Sinagogi au fost depozitate arhivele Comunității. Pentru asigurarea securității, au fost bătute scânduri la ferestre (în loc de geamuri), s-au pus lăcățe la uși, iar peste gardul Sinagogii s-au tras câteva rânduri de sârmă ghimpată. La 19 octombrie 1969, Comunitatea Evreilor București a constatat însă că o bandă de huligani s-a introdus în Sinagogă (probabil prin lucarna de pe acoperiș), a distrus și împrăștiat arhivele și și-a făcut neofane în Sinagogă, cu intenția rădădă de profanare și batjocorire.

Comunitatea Evreilor București a declarat, la 20 octombrie 1969, la Circa 12 de Miliție București, arătând că, probabil, răufăcătorilor și solicitând a se face cercetări urgente în vederea sancționării huliganilor. Cererea s-a înregistrat la nr. 633, din 20.X.1969.

Cu toate acestea, la 28 octombrie 1969, când s-a prezentat delegatul Comunității la Circa 12 de Miliție, tov. cpt. Manea i-a răspuns că nu găsește cererea, deci nu s-a făcut nici

Președinte, Secretar General,

DR. MOSES ROSEN

MARTIN BĂLUȘ

Șef Rabinul Cultului Mozaic

ÎNCĂ O PROFANARE

Ca și în celelalte cazuri, autorii vor rămâne nedescoperiți, căci nimeni nu-i va căuta în mod serios. Ba, uneori ițele se încurcă. Nu mai știu unde-s. Căutați unde se află... căutătorii.

(August 1993)

Sf. Vineri 9
Nr. 574/1969
Către

București, 13 octombrie 1969

DEPARTAMENTUL CULTELOR DE PE LÂNGĂ CONSILIUL DE MINIȘTRI

- Cabinet -

Vă înaintăm, în copie, sesizarea primită din partea Comunității Evreilor din Brăila, cu a rugăminte de a interveni la forurile în drept spre a se lua grabnice măsuri pentru descoperirea vinovaților de profanarea sinagogii din acel oraș.

Cu distinsă considerație,
Șef Rabin DR. MOSES ROSEN

AU DAT FOC...

Și Nabucodonosor, și Titus la fel au făcut. Credeau că, dând foc Templului din Ierusalim, au terminat cu noi. Torquemada a făcut singur. Hmelnițki a incendiat orașul, Hitler a dat foc într-o singură noapte (în noiembrie 1938) tuturor sinagogilor din Germania. Legionarii au ars templele din București (21-24 ianuarie 1941). Degeaba. Ei toți se află la lada cu gunoi a istoriei și AM ISRAEL HAI. Noi trăim.

Huliganii din Tulcea degeaba au dat foc. Caraghioșii!

(August 1993)

DOS. 292 17.XI.1969

Către

DEPARTAMENTUL CULTELOR DE PE LÂNGĂ CONSILIUL DE MINIȘTRI

- Cabinet -

Comunitatea Evreilor (Mozaică) din Tulcea ne arată că la 29 octombrie 1969 a constatat că au pătruns în cimitirul evreiesc din Tulcea, str. 23 August nr. 171, răufăcători care au forțat ușa cavoului Rabinului Isaia ben Burăh Tvi, au dat foc la câteva cărți de rugăciune, au desfăcut cu agresivitate scândurile ce reprezentau un sicriu simbolic în care credincioșii își puneau scrisoarele cu rugăciuni.

Comunitatea arată că această gravă

profanare a fost anchetată de organele de Miliție, care au dresat acte de dare în judecată.

Vă rugăm să dispuneți a se face demersurile necesare pentru sancționarea exemplară a răufăcătorilor.

Președinte, Secretar General,

DR. MOSES ROSEN

MARTIN BĂLUȘ

Șef Rabinul Cultului Mozaic

IAR PROFANARE

Alte măști, aceeași piesă. Alte cimitire, aceeași metode. Alte cercetări, aceleași rezultate... nule.

„Devastați, fraților, că nu pățiți nimic!”. Slogan curat socialist.

(August 1993)

recunoscut distrugerea unei singure pietre funerare.

E de la sine înțeles că un minor de 12 ani nu a putut dărâma și distruge aproape 50 pietre funerare, unele având o greutate de sute de kilograme.

Răspunsul acesta apare de neînțeles și demonstrează neseriozitatea cu care a fost tratată această extrem de gravă problemă, de către organele miliției.

Nu ne putem imagina că, dintr-un grup de huligani care au săvârșit faptul, să nu poată fi descoperit nici unul.

Față de această situație, ne vedem siliți a solicita intervenția Dvs personală, pentru a dispune ca faptele sus-menționate, de o deosebită gravitate, să fie de îndată cercetate cu toată sollicitudinea și simțul de răspundere, pentru a se găsi și a se trimite de urgență în judecată acești infractori.

Șef Rabin al Cultului Mozaic
șiPreședinte al Federației Comunităților
Evreiești (Mozaice) din R.S.R.,
DR. MOSES ROSEN

MORȚII? SĂ SE RETRAGĂ!

Morții trebuie să se... retragă. Așa vrea Consiliul Popular din Sighișoara în cadrul „strategiei războiului” contra cimitirelor evreiești.

Evreii nu mai au dreptul nici la morminte. Au plătit biruri, ei și părinții și bunicii lor, timp de veacuri? Nu face nimic. Avem nevoie de pământul acesta ca să construim blocuri.

Când s-au făcut cimitirele acestea, nu exista încă un Hitler cu ale sale crematorii. Păcat. Dar nu-i nimic. Dăm decizii și îndreptăm greșeala. Morala proletară.

(August 1993)

Nr. 2018 - 21.IV.1960

Către

DEPARTAMENTUL CULTELOR DE PE LÂNGĂ CONSILIUL DE MINIȘTRI

- Cabinet -

Vă înaintăm alăturat copia de pe adresa Comunității Evreilor (M) din Sighișoara, cât și de pe adresa Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Municipiului Sighișoara, prin care se cere Comunității să retragă gardul cimitirului Cultului Mozaic până la linia fixată de organele Municipaliilor.

Comunitatea arată că această retragere nu este posibilă, întrucât la marginea gardului se află morminte.

Întrucât Consiliul Popular a fixat termenul pentru executarea acestei lucrări la 24 aprilie 1969 și pentru a nu fi puși în fața faptului împlinit, am cerut telegrafic Consiliului Popu-

lar să revină asupra dispoziției date, adresându-se Departamentului Culelor, în vederea rezolvării acestei probleme.

Alăturăm copie de pe telegrame. Vă rugăm a interveni, de urgență, pentru a nu se pune în executare măsura ordonată, întrucât aceasta constituie o gravă profanare a cultului morților și a prescripțiilor religioase.

Președinte,
Șef Rabin
DR. MOSES ROSENSecretar General,
EM. ȘECHTER

DOLARI CHIAI ȘI DE LA MORȚI?

Nu se lasă „Deservirea”. Trebuie neapărat ca ICECOOP să ia în primire încă o „marfă” de export pentru Israel și anume: oseminte evreiești.

Dacă au apucat să moară fără să li se încaseze „taxele” de pașaport, să le plătească după moarte. Caron, de pe Styx, era mai modest. Voia numai o monedă.

„Deservirea” vrea să facă și din deshumări și transferări o afacere, luând și de la vii și de la morți, dar nu va reuși.

Comunitatea face cheltuieli (ritual, transport, sicrie etc.), dar „Deservirea” vrea să se considere că e vorba de ... un „export” - și hop și eal Evreul e o marfă negociabilă în viață. Dacă moare, nu-și pierde această calitate. Trebuie să câștigăm dolari de la el... chiar și în mormânt.

(August 1993)

București, 15.IV.1969

COOPERATIVA „DESERVIREA”
Str. Pictor Tonitza nr.11
Raion Tudor Vladimirescu

Către

DIRECȚIA VĂMILOR
București

În vederea unor contractări pe care ICECOOP urmează să le efectueze cu reprezentantul unei firme din Statul Israel pentru deshumarea și transportarea unor oseminte umane din R.S.R. în Israel, operațiuni care în final urmează a fi executate de către cooperativa noastră:

Vă rugăm să ne comunicați formalitățile pe care le avem de îndeplinit și care sunt taxele aferente unor astfel de transporturi.

Președinte, Șef Serv. Producție,

ss. COPĂCENARU I.

ss. NEȘTIANU E.

STIRI

ידיעות

STIRI

MESAJUL PREȘEDINTELUI CONGRESULUI MONDIAL EVREIESC

Di Edgar Bronfman, președintele Congresului Mondial Evreiesc, a trimis următorul mesaj către 80 de comunități evreiești din întreaga lume, membre ale acestei organizații:

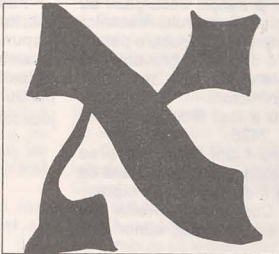
„În calitatea mea de președinte al C.M.E., mă adresez Dvs. cu privire la începutul procesului de schimbări istorice în relațiile dintre Israel și vecinii săi arabi.

În clipa aceasta decisivă, poporul Statului Israel trebuie să fie convins că alături de el se află, pentru a-l ajuta, întreaga lume evreiască.

Așa cum am acordat întregul nostru sprijin Israelului pe timp de război, comunitățile evreiești din Diaspora sunt alături de Israel cu aceeași vigoare acum, când acesta se hotărăște să întreprindă pașii ce duc la pace. Lumea trebuie să ia notă de încrederea și credința noastră în primul ministru al Israelului.

Intensele discuții din sânul Comunităților noastre cu privire la toate aceste probleme nu trebuie să împiedice, în aceste momente critice, solidaritatea noastră cu Israelul.”

acum un fapt notoriu că un mecena, care dorește să-și păstreze anonimatul, a înemeiat o fundație menită să promoveze limba și cultura idiş. Capitalul investit în această fundație se ridică la trei milioane de dolari S.U.A. Din veniturile fundației urmează să se decerneze premii pentru artiști, profesori, elevi, care au merite în propagarea limbii și culturii idiş. Donatorul anonim s-a hotărât să acționeze când a aflat de la fostul ministru al învățământului, Shulamit Aloni, că ea se va angaja cu mai multă hotărâre în menținerea limbii și culturii idiş în Israel.

CONTRIBUȚIA GERMANIEI

Gvernul Germaniei a alocat un fond adițional de 10 milioane de mărci către Memorial Foundation for Jewish Culture, pentru programe destinate consolidării vieții evreiești în Europa. Dr. Erhard Holterman, consul general al Germaniei în S.U.A., a afirmat, la predarea acestui fond, că „Germania cunoaște importanța și marea valoare a culturii și moștenirii evreiești pentru umanitate”.

DONAȚIE DE CĂRȚI

La Biblioteca **Zalman Aran** a Universității Ben Gurion, din Beer-Sheva (Neghev), ambasadorul Republicii Ecuador, Patricio Palacios, a predat președintelui acestei instituții, Avișai Braverman, o colecție de cărți cu subiecte din patria sa. Ambasadorii latino-americani care au vizitat această universitate s-au angajat, la rândul lor, să predea acestei universități colecții de cărți din literatura țării lor.

VIOLENȚA EXTREMISTĂ

Raportul pe anul 1992 al Biroului federal de protecție a Constituției din Germania enumeră cifre îngrijorătoare: au fost înregistrate 2 584 de acte de violență ale extremiștilor, din care circa 700 de incendieri și lezări corporale - o creștere de 74% față de 1991 - 17 persoane ucise, 77 de cimitire evreiești profanate. O evaluare încă nedefinitivă a mișcărilor extremiste indică 42 700 de persoane (față de 40 000 în 1991), cuprinse în 82 de organizații. Dintre acestea, 33 sunt considerate neonaziste, cu 6 400 de militanți din rândurile lor. În prima jumătate a anului 1993, au fost înregistrate 1 300 de acte de violență.

Numai că neonaziștii uită zicala: „Cine seamănă vânt culege furtună”. Sub o formă sau alta, zicala există pretutindeni și e valabilă pretutindeni.

NOUL PREȘEDINTE AL WUJS

David Gold, în vârstă de 22 de ani, din Australia, a devenit, ca succesor al lui Daniel Levy, noul președinte al Uniunii Mondiale a Studenților Evrei. Biroul central al WUJS se află la Ierusalim, unde Gold a făcut Alia, ceea ce și intenționa, o dată cu preluarea funcției sale.

ASIGURAREA INVESTITORILOR

Ministrul de externe al Israelului, Shimon Peres, a făgăduit să instituie o asigurare împotriva riscului pentru investitori în ținuturile autonome. Unii întreprinzători îi atrăseseră atenția că israelienii nu ar putea, fără o asigurare din partea guvernului, să investească în „teritorii”. Probabil că Foreign Trade Risk Insurance Corporation sau întreprinderea israeliană de asigurări de stat „Inbal” vor emite polițele.

EXTINDERE PORTUARĂ

Ca urmare a progreselor înregistrate în procesul de pace, autoritatea de resort plănuiește să extindă portul Ashdod și să-l înzestreze cu noi instalații și cu forțe de muncă suplimentare. Managerul portului, Gideon Shamir, consideră că acesta va deveni un important centru economic, dacă vor fi semnate tratate de pace între Israel și vecinii săi arabi.

Activitate în portul Ashdod

ÎN CĂUTARE DE PETROL

Israelul și Iordania urmează să caute împreună - cu ajutorul unei firme americane de intermediere - petrol în Marea Moartă. Experți americani au vizitat vara trecută ambele țări și au cules date geologice și seismologice pe ambele maluri ale Mării Moarte. De îndată ce aceste elemente vor fi analizate, americanii vor întreprinde teste la Marea Moartă.

DESCOPERIRE LA INSTITUTUL WEIZMANN

Slăbiciunea sistemului imunitar la oamenii mai vârstnici, explicată până acum prin regresia glandelor endocrine (timus) la bătrânețe, a fost pusă recent în legătură și cu îmbătrânirea celulelor măduvei oaselor, așa cum rezultă dintr-un studiu al prof. Amiela Globerson, de la Departamentul de biologie al Institutului Weizmann din Rehovot (Israel).

Această descoperire ar putea contribui la dezvoltarea tehnicilor pentru întărirea sistemului imunitar al oamenilor mai vârstnici. Ea ar putea demonstra că străduințele pentru o amănare a procesului de îmbătrânire a sistemului imunitar trebuie să se concentreze nu numai asupra timusului, ci și asupra măduvei oaselor.

Între 1986 și 1992, prof. Globerson a fost conducătorul Centrului pentru biologia îmbătrânirii Belle-S. și Irving-E. Meller, de la Institutul Weizmann.

Scenă din filmul „Vara Aviyei”

BOOM DE REPREZENTAȚII DE GALĂ

În octombrie și noiembrie 1993, au avut loc, la Los Angeles, Toronto

și New York, festivaluri ale filmului israelian.

Pe lângă filme artistice de cunoscută, ca „Vara Aviyei”, au putut fi vizionate trei pelicule: „Războiul lui Yitzhak Finkelstein” (de Enrique Rottenberg), „Vise nevinovații” (de Dina Zwi-Riklis), „Moștenirea” (de Amnon Rubinstein).

UNIVERSITATE FRANCEZĂ LA JERICO

Scriitorul Marek Halter, care trăiește la Paris, a inițiat înființarea unei universități franceze la Jerico. Aceasta urmează să fie finanțată de Franța și inaugurată după instaurarea autonomiei palestiniene în Gaza.

Marek Halter este președinte desemnat al Universității. Doamna Clara Halter și Soha Arafat (soția Yasser Arafat) sunt implicate în probleme tehnice.

AVERTISMENTUL PAPEI

În cursul unei vizite făcute într-o zonă a Romei cunoscută pentru atitudinile xenofobe, Papa Ioan Paul II-lea, stând de vorbă cu tinerii, și exprimat părerea că recrudescența violenței neonaziste în Europa este „amenințare crudă și primejdioasă la adresa păcii în lume.”

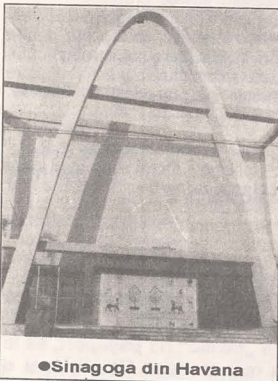
SENTINȚĂ

Un neonazist austriac marcant, fost condamnat la 10 ani închisoare de către un tribunal din Viena.

Gottfried Kuessel, șeful supravegherii al neonaziștilor din acea țară, a fost găsit vinovat de încercarea de reorganizare partidului nazist și de conspira în vederea distrugerii instituțiilor democratice din Austria.

CONCURENȚĂ PE PIAȚA CEAIULUI

Firma britanică Lipton, care asigură 40% din piața mondială de vânzări ale ceaiului - în sumă de circa 7,5 miliarde de dolari - copleșită de pe la mijlocul lunii octombrie 1993, cu ceaiul negru și de plan, firma importatoare israeliană Denscher. Întrucât în Israel sunt ter-zise pungulițe de ceai închise etanșe, Lipton s-a vădit nevoită să investească 175 000 de dolari într-o linie de producție a cărei pungulițe sunt închise igienic. Ceaiurile importate sunt cu 12% mai scumpe decât ceaiurile lui Wissotzky care produce din 1949 în Israel. Aceasta era singurul importator de ceai și vindea 95% din ceaiul consumat de israelieni.

Sinagoga din Havana

RESPECTAREA CREDINȚEI

Doi trimiși ai rabinului Schneerson, tineri absolvenți de **iesivot** din Statele Unite și Canada, talentați David și Șimon, se află în Cuba pentru a reprezenta organizația **Habad**. Ei vizitează casele evreiești, controlează starea în care se află **mezuzot**-urile și instalează altele noi dacă pe cele existente le găsesc inutilizabile, precum și obiectele vechi de cult din sinagogile cubaneze: **talit**, **tefilin**, **sidurim**, **mahzorim**, oferind altele noi. Ei ajută la citirea Torei și conferențiază despre teme spirituale ale iudaismului.

FUNDAȚIE PENTRU LIMBA IDIȘ

Un milionar evreu și-a pus în gând să contribuie la menținerea limbii idiş. La Ierusalim a devenit

HIS EMINENCE VISITED U.S.A.

His Eminence Chief Rabbi Dr. Moses Rosen traveled on Sunday, Feb. 6, to the United States to attend a session of the Board of Governors of the World Jewish Congress, an organization that incorporates all of the Jewish communities across five continents.

Chief Rabbi Rosen has been a member of this Board leading Jewish communities the world over since 1948.

Alongside a WJC delegation, Dr. Rosen was received at the White House by U.S. President Bill Clinton and Vice President Al Gore, who both voiced a stern condemnation of any act of either racial or interethnic or interconfessional hatred, of anti-Semitism and xenophobia.

His Eminence took part in a festive lunch at which a speech was made by Secretary of State Warren Christopher. He was also invited to attend a session of the U.S. Congress at which an address was delivered by the WJC president, Edgar Bronfman.

Chief Rabbi Rosen addressed

the WJC Board of Governors Feb. 9, 1994, focusing in his speech on the state of the Jewish community in Romania.

On Feb. 10, Dr. Rosen, president of the Federation of Jewish Communities in Romania, had an encounter with the Joint leadership, during which a number of problems related to the support this charitable organization provides to our Federation were settled.

At the Synagogue on Fifth Avenue, Synagogue Rabbi Dr. Roth extended a warm welcome to the leader of Romanian Judaism praising his bold struggle of a lifetime to the benefit of the community he has wisely guided for the past 46 years.

Numerous leaders of the great Jewish organizations in America took the opportunity of Rabbi Rosen's U.S. visit to see him and discuss the problems that have been confronting the life of our community.

His Eminence Dr. Rosen returned to Romania on Monday, Feb. 14.

JOURNAL of the Romanian Jews

FREE EUROPE's Interview Accorded by the Chief Rabbi Dr. Moses Rosen

NESTOR RATEȘ: Welcome to Washington again, Chief Rabbi. I gather this time you are here for a meeting of the Government Board of the World Jewish Congress. Along with your fellow members of the W.J.C. leadership, you've been meeting these days with President Clinton, Secretary of State Christopher, U.S. congressmen. What do you think about this trip?

CHIEF RABBI: Hello, I'm glad to be here speaking on Free Europe again. That reminds me of old times. And it's a good thing that we can talk more freely than before, that I can answer your questions more freely, I've been on the W.J.C. Board for 46 years now. As to the sessions, including the latest one which was attended by presidents of the great Jewish organizations, the debate has constantly focused on Jewish-related issues both in Europe and elsewhere around the

world. So this recent session has been a chance for me primarily to learn what interest both Jews and Gentiles take in the main issues on the Jewish agenda. "It's hard to be a Jew," goes an old Jewish saying and that's how it is indeed. Being a Jew is beautiful, but it ain't easy. There sure are problems and that's why the W.J.C., which as a whole is the Parliament of the Jewish Diaspora, has got this Governors Board that convenes periodically to get a picture of the Jewish activity across the world. Our encounters with the different personalities you've mentioned were related to a number of problems which fall into two broad categories - one refers to Israel and negotiations underway with the Arabs, to put an end to war, and that's where President Clinton has a major part to play; and another is anti-Semitism, a resurgence of which has become manifest in some areas of the world, and we've learned from experience that, you know, "a stitch in time saves nine."

NESTOR RATEȘ: Have the situation in Romania, the problems you are facing there, ever come up in any of these meetings?

CHIEF RABBI: As the president of the W.J.C. addressed the meeting the first example of dangerous, aggressive anti-Semitism he cited referred to Antonescu, to the attempts at glorifying the fascist dictator who - I dare say using a simple reasoning - had he won, had he and his ally, Hitler, won, there would be no more Romania by now. Zhirinovsky and Hitler have got this

one plan in common about Romania: to disband it. You may have heard about that talk-show on the Romanian television which was a sheer contempt of common sense, morals, and logic. It is so incredible, I mean the things they said and what they hinted at that, instead of "Join Us on the 2d Program," they should have called it "Join Us on the 2d Pogrom" much more appropriately. For not only did they justify the Holocaust but even carried it so far that they would turn us, Jews, from victims into murderers. It's true that both the TV and the Radio gave me equal time on Feb. 2 and 3, but still a great many people have been asking me how come that such defiance to logic and morals was possible in the first place.

NESTOR RATEȘ: The Antonescu affair and the upsurge of ultranationalist, anti-Semitic extremism in Romania were tackled during the latest trip to Washington by the Romanian foreign minister, Meleşcanu. He then replied the Romanian government would do its best to avert a revival of these extremist forces. Now, have you noticed any effort by the Romanian authorities to make good this pledge?

CHIEF RABBI: Unfortunately, no. There have been some firm stances concerning the various events. Anyway, listing them now is pointless since there are more attacks every other day which make you forget about the previous ones to keep just the fresh ones in mind.

NESTOR RATEȘ: Referring to the foreign minister's statement, it has been pointed out here that its mere credibility was undermined by the fact that the parliamentary majority behind the present government depended on the ultranationalist, anti-Semitic forces, and now there's even the prospect that such forces join the cabinet and get to ministerial positions.

CHIEF RABBI: Unfortunately, you've said it as a statement rather than a question. Apparently, I'm the one who should be wondering how it is possible. I'm the one who should be saying I still can't believe it. What I have assumed for some time and what you also pointed out - that these forces are supporting the government which cannot do without their votes - that still was open to some question. I really find it hard to believe that, given Romania's bitter experience of fascism and communism, the people would tolerate a communist-fascist coalition taking control of government.

Thank God, I've never lied and I don't intend to start doing so in my old age. Even if I tried to, that would be foolish of me since the facts are unfortunately all too evident that I should try to contradict your assertion.

NESTOR RATEȘ: It may still be avoided eventually. Thank you very much, Your Eminence.

45 YEARS SINCE THE ARRIVAL IN ROMANIA OF THE FIRST ISRAELI MINISTER PLENIPOTENTIARY, REUVEN RUBIN

It's been 45 years these days since Reuven Rubin presented his credentials as Israel's first minister plenipotentiary to Romania, inaugurating in this way the diplomatic relations between Romania and Israel.

In a book of memoirs - *Dangers, Trials, Miracles* (London,

Lord Weidenfeld and Nicholson, 1990; Bucharest, Hasefer, 1990; Jerusalem, 1993) - His Eminence

Chief Rabbi Dr. Moses Rosen devoted a whole chapter to the moment Rubin first turned up amid the Jewish congregation at the Bucharest Choral Temple in Janu-

ary 1949 (Shabbat, pericope Shmot).

We are reprinting below in full that unadorned, dramatic account of the historical event as a result of which 400,000 Jews have left Romania heading for the Promised Land. Over these last 45 years, 97 percent of the total Jewish community in Romania have found a comfort to their suffering on the Holy Land of Israel.

Now, we, the "remnants" of the Holocaust, the three percent of us that have been left behind, are proud to celebrate the friendship between Romania and Israel. And we are

doubly proud of being dignified citizens of a democratic Romania, and of being able to voice our protest against the savagery of fascists, and expose their lies right in their face. We are equally proud of being part of the Jewish people that has the Torah as its sacred learning, and of showing the world at large our spiritual force, our yearning for the truth, and our unflinching resolve to defend peace and harmony among the different nations and confessions.

AM ISRAEL HAI!

Romanian Rabbi Fights Revival of Ritual Murder Charge

Special to the *Algemeiner Journal*

Speaking at the meeting of the Council of Minorities of Romania, Romanian Chief Rabbi Rosen protested on behalf of Romanian Jewry against the repetition of an old charge of Jewish ritual murder told on Romanian television in a recent three-hour program.

During a roundtable discussion panelists, claiming to be military historians, accused the Jews of killing Romanian military people during the Romanian army's evacuation of Basarabia and Northern Bucovina in June, 1940, after these territories fell under the occupation of Russian troops.

"This lie was never proven," Rosen told the Council. "Not one source was able to give one, single name of a Romanian soldier or officer who was wounded by a Jewish attack."

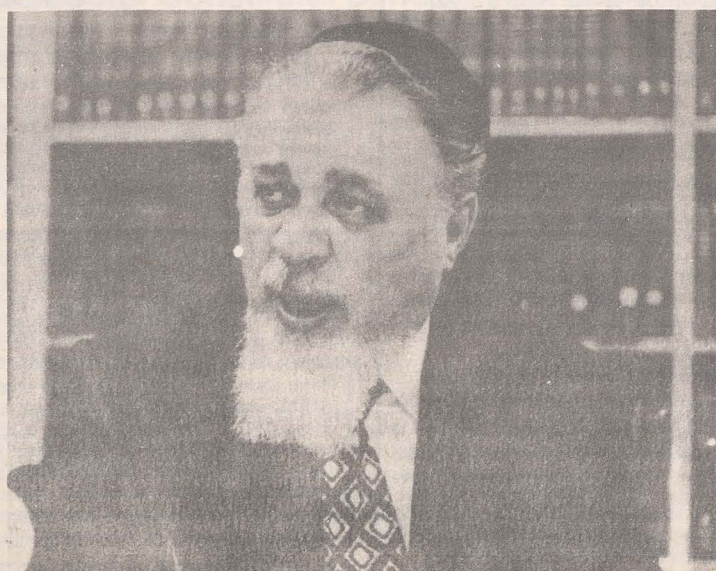
Rosen called on Romanian television to allow the Jewish community the opportunity to answer the charges.

Rosen said that hundreds of thousands of Jews in Basarabia were slaughtered by soldiers of Premier Marshal Ion Antonescu, who used the murder charge as an excuse for killing the Jews.

Rosen said that even if the murder charge was true - a view he definitely does not hold - it only involved a few Jews. He said, however, that Romanian "Fascists and Communists" are now attaching the entire

Jewish community to the charge.

"So-called historians are now, in 1994, accusing the whole Jewish population of such crimes," Rosen told the committee.

Romanian Chief Rabbi Moshe Rosen

כתב-עת

של היהדות הדתית מרומניה
ב"ה שבט-אדר תשנ"ד * מס' 774 * דו-שבועון

כבוד הרב הראשי ד"ר דוד משה רוזן העניק ראיון בואשינגטון לרדיו "אירופה ליברה"

הכתב: נסטור ראטש

נסטור ראטש: כבוד הרב הראשי, ברוך הבא בואשינגטון. אני מבין שהפעם באת לשיבת המועצת המנהלת של הקונגרס היהודי העולמי. היו לך ימי פגישות, לא אישיות אלא בתור חבר ההנהלה של הקונגרס היהודי העולמי, נתקבלת עליי הנשיא קלינטון, נפגשת עם מזכיר המדינה כריסטופר, עם צירים בקונגרס. מה רשמויותיך מהנסיעה הזאת?

הרב הראשי ד"ר דוד משה רוזן: ברוך הנמצא, אני שבע רצון שאני עומד שוב לפני המקורפון של אירופה ליברה, שמוזכר לי תקופות אחרות, וטוב לשוחח עכשיו יותר חופשית מאשר אז ולהשיב לשאלותיך. במשך 46 שנה מאז אני חבר הנהגת הקונגרס היהודי העולמי, בישיבות אלה השתתפו נשיאי ההסתדרויות היהודיות הגדולות, שוחחנו על הרבה בעיות בקשר ליהודים הן מאירופה והן מאזורים אחרים בעולם והיתה לנו הזדמנות יתרה לראות בראש וראשונה בקנה מידה גדול את האינטרסים של היהודים ושל הלא-יהודים ביחס לבעיות היהודיות העולמיות על סדר היום. יש פתגם יהודי ישן ש"קשה להיות יהודי", וזה נכון. יפה להיות יהודי, אבל לא קל להיות יהודי. ישנן בעיות ואם כך, הקונגרס היהודי העולמי, שבמלאותו הוא הפרלמנט של העם היהודי מכל התפוצות בשלמותם ויש לו "גוורנמנט בורד" שמתאסף מתקופה לתקופה, כדי להתבונן במצב הפעילות היהודית הפגישות שהיו לי עם האישים שהזכרת היו ביחס לסדרה שלמה של בעיות שהצד השווה ביניהם, שני פרקים מרכזיים כעת: על ישראל - המשא ומתן שמתנהל כעת עם הערבים והסיכום לשים קץ למלחמה וזה פרק שלנשיא קלינטון יש תפקיד חשוב בו; והבעיה השניה היא של האנטישמיות, שבצורות שונות הרימה שוב דקדוק במקומות שונים בעולם והנסיון מלמד אותנו ש"הזהירות מוגנת סכנה".

נסטור ראטש: הוזכר בזה גם המצב ברומניה? הבעיות שאתה נלחם בהן?

הרב הראשי: נשיא הקונגרס היהודי העולמי הראה בתור דוגמה ראשונה לאנטישמיות בפני הקונגרס דווקא מה שקורה ברומניה, האנטישמיות התוקפנית והמסוכנת בה האנטישמים מנסים "לטהר את אנטונסקו", להלל את הברנש שהיה דיקטטור פאשיסטי ואשר, אילו היה הוא ובן-בריתו מנצח, רומניה לא היתה יכולה להתקיים יותר. אותה ההשגה היתה אז להיטלר והיא כיום לז'ירנובסקי: חיסול רומניה. יתכן ששמעת על השולחן העגול הזה שהיה בטלוויזיה הרומנית, מוגד לשכל-הישר, למוסר ולהגיון. זה בלתי אפשרי לתאר לך מה שנאמר במהשך שלוש שעות, תחת הכותרת "בואו אתנו לפרוגרם שני", ואני אמרתי שהכותרת המתאימה לשיחה כזו היתה צריכה להיות "בואו אתנו לפרוגרם שני"; כנראה שתפקיד של מה שנאמר בשולחן העגול ההוא היה לא רק להצדיק את השואה, אלא גם להראות אותנו מנצחים לרוצחים. נכון שקיבלתי מהרדיו ומהטלוויזיה בימי ה-2 וה-3 בפברואר את האפשרות להשיב על כל זה, אבל בודאי נשאלתי עליי הרבה אנשים איך היה אפשרי להרשות לאנטישמים תעמולה כזאת נגד ההגיון והמוסר.

נסטור ראטש: בעיית אנטונסקו, וכמו כן גם בעיית הקיצונות הלאומית והאנטישמיות ברומניה נידונה גם בעת ביקורו של שר החוץ מלשאקנו בואשינגטון. תשובת השר היתה שממשלת רומניה תעשה כמיטב יכולתה בכדי לא לתת לכוחות הקיצונים לשוב לתוריה. ראייתו שההתחייבות הזאת קויימה?

הרב הראשי: לצערי הרב, לא. נתנו הצהרות החלטיות מאוד בקשר לתנועות שונות. אין שום טעם להזכיר אותן כי כל יום או לכל היותר כל יומיים מופיעות תופעות חדשות שגורמות לשכוח את אלה של העבר ולהאבק בחדשות.

נסטור ראטש: אם נחזור להצהרת שר החוץ הרומני, יש לציין שהערה שנעשתה כאן היתה שאמינותה של רומניה מעורערת עליי העובדה שהרוב הפרלמנטרי שבו תלוי קיום הממשלה הרומנית הנוכחית, כוללת כוחות לאומניים ואנטישמיים, וכעת מדובר גם שהכוחות הללו ייכנסו בפועל לחייילה, זאת אומרת שיקבלו משרות שרים.

הרב הראשי: לצערי הרב, מה שאמרת אינו רצוי שאלית. כנראה אצטרך לשאול איך זה אפשרי, ואני אצטרך להגיד שאיני יכול להאמין שמשו שסברתי זה זמן רב ומה שאמרת בחלק הראשון של שאלתך שהכוחות הללו תומכים בממשלה, שבלי קולותיהם היא אינה יכולה להרשיק. אינני יכול להשמיך משהו שהיה עוד לפרש. איני יכול להאמין שאחרי הנסיי וזמן שיהיה לרומניה עם הפאשיזם והקומוניזם, העם הרומני יתכן שיעלול לסכי בדין קומוניסטי-פאשיסטי שתמשול במדינה.

ברוך השם, לא שקרתי אף פעם ואין בדעתי לעשות כדבר הזה ביקנתי. גם לו הייתי מנסה לעשות כדבר הזה, זה אי-אפשרי היות והכל כן ידוע לכולם, והממשות כבירה מדי שאוכל להכריש את מה שאמרת.

נסטור ראטש: יתכן שסוף כל סוף זה ימנע. אני מודה לך, כבוד הרב הראשי.

ביקור כבוד הרב הראשי ד"ר דוד משה רוזן שליט"א בארה"ב

של ועד המנהל שהתקיימה ב-9 בפברואר 1994 ודיבר על מצב הקהילות היהודיות ברומניה.

ב-10 בפברואר, כבוד הרב הראשי - נשיא הפדרציה שלנו נפגש עם הנהגת הגיונט ופטרו כמה בעיות ביחס לעזרה שהחס-תדרות הפילנתרופית הזאת מעניקה לפדר-ציה שלנו בשטח התמיכה לאנשים נצרכים.

בבית-הכנסת "פיפט-אבניו" הרב של בית-הכנסת פנה עם ברכה ואיחולים חמים אל מנהיגי היהדות מרומניה, הלל את רוח הגבורה שלו במשך כל חייו וששם אותה בראש מעייניו בשרות הקהילה שהוא מנהיג זה 46 שנה.

מנהיגים אין מספר של ההסתדרויות הגדולות של יהודי אמריקה השתמשו בהזדמנות ביקורו של כבוד הרב הראשי שלנו בארה"ב כדי לשוחח אתו על הבעיות הקשורות בחיי הקהילות.

ביום 14 בפברואר 1994, כבוד הרב הראשי ד"ר דוד משה רוזן שליט"א חזר לרומניה.

להזמנת הקונגרס היהודי העולמי, כבוד הרב הראשי ד"ר משה רוזן שליט"א טס יום ראשון ה-6 בפברואר ש.ז. לארה"ב כדי להשתתף בואשינגטון, בישיבת הוועד הפועל ל הנהגת הקונגרס, שמכיל את הקהילות היהודיות מכל חמשת היבשות. כבוד הרב ראשי ד"ר דוד משה רוזן הוא חבר הנהגת פורום הזה משנת 1948.

כבודו נפגש בבית הלבן, במסגרת משלחת קונגרס עם נשיא ארה"ב, ביל קלינטון. הן הנשיא האמריקאי והן סגנו הביעו מרץ את התנגדותם לכל תופעה של איבה ונטיה, בין-אתנית, בין-דתית, אנטישמיות ונשאת זרים ודנו לכך חובה תופעות כאלו. כבוד הרב הראשי השתתף בסעודה יוגית, נשא את דבריו מר ווארן ויסטופר, שר החוץ של ארה"ב.

כמו כן, כבוד הרב הראשי הוזמן להשתתף בישיבת הקונגרס של ארה"ב, ונשא את דבריו מר אדגר ברונפמן, נשיא הקונגרס היהודי העולמי.

כבוד הרב הראשי נשא את דבריו בישיבה

45 שנה מהגעת השגריר הראשון של מדינת ישראל ראובן רובין ז"ל ברומניה

בנימים אלה נחגג יום השנה ה-45 מאז ראובן רובין ז"ל, השגריר הראשון של מדינת ישראל ברומניה, הגיש את מכתב המינוי שלו וכך החלו היחסים הדיפלומטיים בין רומניה וישראל.

כבוד הרב הראשי ד"ר דוד משה רוזן שליט"א מקדיש בספרו האוטוביוגרפי "סכנות, זכויות, נסים" (לונדון, הוצאה לאור לורד וויינדפולד וניקולטון 1990; בוקרשט, הוצאה לאור "הספר" 1991) פרק שלם להופעתו הראשונה של רובין בתוך הקהילה היהודית ברומניה. הכנסת הכורלי בינואר 1949 (שבת פ' שמות). הפרק הזה מתאר את הרגע ההיסטורי אחרי 400,000 יהודים עלו לארץ המובטחת.

אחרי 45 שנים האלה, 97% מיהודי רומניה מצאו את הרגעת סבלותיהם באדמת קודש של ארץ ישראל.

ישרידי השואה (3%) שנשארו כאן, חוגגים ברגשי כבוד וגאווה את הידידות בין רומניה וישראל. בגאווה כפולה ומכופלת: היותם אזרחי בעלי זכויות של רומניה וישראל, וישראל, שיכולים להרים את קולם נגד פרעות הפאשיסטים ולהוכיח אותם על כל פריקים. באותה גאווה, השתייכותם לעם היהודי ולתורה הקדושה, ולהוכיח לעולם כולו כי כוחו הרוחני וצמאוננו לאמת, החלטתנו ובלתי ניתנת לערער ולעזוב להגן על השלום ולחיותו בין העמים.

הרב ר' מרדכי פרנקל זצ"ל

(עשר שנים לפטירתו)

מיני הגבלות כספיות ודחה בשתי ידיים כל נסיון להשפיע עליו רעיונות ומעשים שהיו מבחינה דתית לאומית מעין "עבודת זרה". מצלצלים באזני השירים, הזמירות, הריקודים שהיה מנהל בסעודות שלנו. "תפול עליהם אימתה ופחדד... עד יעבור עמך ה'". כולנו, אפילו ילדים ידעו שהשיר הוא לא רק של קריעת ים סוף, אלא השיר של...הדרכון לארץ ישראל שכמעט כל יהודי חכה לו בכליון עינים, אף על פי שהתמהמה ובנתים היה מר קשה.

בדרשותיו המתלהבות, בחברה שיש, בבתי-כנסת שונים, ר' מרדכי זצ"ל חזק ואמץ את הלבבות ולא נתן אפילו לשמץ של יאוש להכנס בתוכם.

חוב קדוש מוטל עלי להעיד בדברים אלו עליו, עליו ועל מאבקו, על מפעלו הכביר ועל נאמנותו האיתנה לתורה הקדושה.

יהי זכרו ברוך עדי עד ויברך ה' את צאצאיו ואת צאצאי צאצאיו שגם הם ילכו בדרכיו הישרים וימשיכו להיות הבנים - הבונים של ארץ חלומותיו היפות. מעשי אבות ירשו בנים.

הרב הראשי ליהודי רומניה
ד"ר דוד משה רוזן

שמשון רפאל הירש זצ"ל מפרש את פירוש הפותחים את פרשת עקדת יצחק ובה את אברהם" שהפועל "נסה" (אבותיו) מתחלפין) יש להם קשר לא רק לפי חוקי הדקדוק אלא למעשה, בשטח המוסרי. במדה שמרבות יסודות, באותה מדה חלה נשיאת ראש, שכל האיש שהצליח לעמוד בפניהם.

הרב ר' מרדכי פרנקל זצ"ל לא היה רק של קדושים, אלא גם זכה להתקומם כחות ההשמדה שרצו ליצור מצב בין ידיו רומניה ש"לא יזכר שם ישראל עוד".

בבית-באלוקי ישראל, בתורת ישראל, ביהודה ובראש ישראל עמדו "הכהן" אתם היה האגרוף, אתם היה ה'.

אדם מן עמדי הימין שעמד לימני, בכל תכלית רגע, שלא פחד ולא רעד בפניהם, היה הרב הצדיק ר' מרדכי פרנקל זצ"ל. אף ל פי שטפלא היו תלויים בו (בלי עין

היה יותר ממנון ילדים - הוא היה קורא ומשפחתו גן ילדים), הוא קבל עליו כל

Anul XXXIX

8 februarie 1994

ȘVAT 5754

4 pagini - 50 lei

REVISTA CULTULUI MOZAIC

APARE BILUNAR

ADMINISTRAȚIA: Str. Sf. Vineri nr. 9, telefon, 614 96 90 REDACȚIA: București, str. Popa Rusu nr. 24, telefon 611 80 80

„NOI NU SUNTEM ASASINI, NOI AM FOST ASASINAȚI“

**DECLARAȚIA EMINENȚEI SALE DL ȘEF RABIN DR. MOSES ROSEN,
președintele Federației Comunităților Evreiești, rostită la Televiziune în ziua de 3 februarie 1994**

STIMAȚI TELESPECTATORI,

Am cerut să mi se dea posibilitatea de a prezenta micul ecran pentru a mă adresa poporului român, din care fac parte și la al cărui progres am contribuit, timp de veacuri, înaintașii mei. Am vărsat sângele pe câmpurile de luptă în războaiele pentru întregirea și reînnoirea țării. În numele lor și al urmașilor mei, vreau să vă înfățișez câteva gânduri legate de o problemă deosebit de gravă, care preocupă deopotrivă poporul român și populația evreiască. Voi începe prin a reaminti principiile fundamentale de drept care guvernează orice societate civilizată:

a) cel ce acuză este dator să facă dovada existenței faptelor incriminate;

b) nimeni nu poate fi declarat vinovat de încălcarea unei fapte decât după ce a fost judecat și condamnat; prezumția de nevinovăție este, așadar, valabilă pentru orice om, până la pronunțarea definitivă a unei sentințe;

c) este un drept elementar al oricărui individ să fie ascultat atunci când este acuzat, adică să aibă dreptul la apărare.

În seara zilei de 24 ianuarie 1994, la acest post de televiziune, sfintele principii de apărare a drepturilor omului, mai înainte amintite, au fost nesocotite de unele persoane, participante la o dezbatere ce a durat timp de trei ore. Încălțarea grupului participant la „masa rotundă” s-a făcut după criterii asupra cărora nimeni nu are dreptul să insiste acum, dar care aveau o vădită tendință, aceea de a-l glorifica pe fostul mareșal Ion Antonescu.

Deși, ca cetățeni iubitori ai țării, avem dreptul și datoria de a ne spune și noi cuvântul despre această temă, în general, ne vom concentra în luarea de cuvânt numai la cele circa 20 de minute consacrate în mare grabă raporturilor dintre Antonescu și evrei. Deși aceste 20 de minute ar fi trebuit, în mod normal, să fie consacrate evocării martiriului evreilor din România în timpul Holocaustului, nici unul dintre participanți la discuție nu s-a referit la pogromurile ce au avut loc la Dorohoi, București, Iași, în Basarabia, Bucovina și Transnistria, în care au pierit sute de mii de evrei. În schimb s-au folosit niște cifre nereale prin care se caută a se diminua numărul real al victimelor. Pentru aceste considerente, dorim să punem în fața poporului român următoarele aspecte:

1) Dacă în dezbateri a fost afectat și un spațiu pentru a pune în lumină raporturile dintre Antonescu și evrei, era normal să se aplece și la opinia evreilor care au suportat consecințele acestor raporturi și au atârnat în memoria, cât și documentele necesare pentru a participa la dezvăluirea adevărului integral. Lucru ce nu s-a întâmplat. În schimb, populația evreiască este pusă dintr-o dată sub acuzația

mincinoasă de asasinat împotriva unor militari români în timpul retragerii acestora din Basarabia și Bucovina, în iunie 1940.

2) Unul dintre participanți aruncă cu seninătate acuzația mincinoasă de asasinat, fluturând niște foi de hârtie pe care le are, chipurile, întâmplător asupra sa, fără a fi în stare să menționeze vreun singur nume de evreu care să fi fost judecat și condamnat de vreă instanță română sau străină pentru astfel de fapte, nici un nume de militar român care să fi fost zgâriat măcar de vreun evreu.

3) Trebuie să precizăm că pogromul de la Dorohoi, care a avut loc în iulie 1940 (rețineți data, 1 iulie 1940), s-a produs tocmai ca urmare a unor astfel de zvonuri bazate pe minciună, lipsite de acoperire. Zvonurile rămân zvonuri, care, deși nedovedite, continuă să fie răspândite, iar 6 copii între 1 și 7 ani, 8 bătrâni între 60 și 94 de ani cad victime. Împreună cu 36 de alți evrei, totalizând 50 de victime răpuse de gloanțele pornite din armele ucigașe mânuite de cei mișnați prin zvonuri. Știți unde a început măcelul? La Dorohoi...

Vă relatez pe scurt. Armata română este în retragere. Un incident se produce între un ofițer sovietic și unul român. Sovieticul scoate

pistolul spre a-l împușca pe român. Românul era căpitanul Boroș. Atunci, sergentul T.R. Emil Bercovici sare în apărarea superiorului său și se așază în fața gloanțului spre a acoperi trupul superiorului. Gloanțele criminale găuresc atât trupul căpitanului Boroș, cât și pe acela al sergentului Bercovici. A doua zi au loc două înmormântări: una la cimitirul creștin, alta la cimitirul evreiesc. Vin bătrâni, vin femei cu copii în brațe, spre a-l conduce pe ultimul drum pe acel erou care merită pe deplin titlul de erou. Se prezintă o companie de onoare, care, întâmplător sau nu, este compusă numai din evrei, zece evrei care vin să dea ultimul onor. În acel moment, o altă companie de soldați, înarmați cu mitraliere, îi forțează pe cei din compania de onoare să se dezbrace și pomește măcelul în tot cimitirul. Veți citi mai târziu numele acestor „teroriști” evrei de la 1 la 7 ani, de la 70 la 90 de ani. Au fost uciși 50 de evrei.

4) Războiul a început în ziua de 22 iunie 1941. Nici „Porunca Vremii”, nici „Sfărșit Plătră”, nici alt organ de presă aflat în slujba puterii de atunci nu a publicat vreun document care să poată fi considerat măcar început de dovadă a preținselor crime. Totul s-a bazat pe imaginația bolnăvicioasă a unor factori

interesați - repet, interesați - să răspândească zvonuri alarmiste îndreptate îndeosebi contra populației evreiești, spre a-și acoperi gravele greșeli comise de ei în decursul retragerii.

5) O dată cu începerea războiului, alte zvonuri sunt lansate la Iași în zilele de 22-28 iunie 1941, susținându-se că evreii au făcut semnalizări avioanelor sovietice, evreii au tras cu arme de foc, puști și chiar mitraliere în ostașii români din garnizoană etc. Mai târziu cu două zile, adică la 2 iulie 1941, generalul Emanoil Leoveanu, directorul general al Poliției, raportează generalului Ion Antonescu: „...atacul a fost un simulacru executat cu arme de saloan (s-au găsit pe teren tuburi trase de arme din această categorie) și cu un sistem de pocnitori care au imitat focul armelor automate”. Dar era prea târziu. Între timp, în curtea chesturii poliției din Iași se înălțau stive de cadavre ale celor 5 000 - 6 000 de evrei scoși din casele lor și uciși în chinuri, străzile centrale ale Iașului erau pline de cadavrele victimelor inocente, iar sublocotenentul Triandaf, comandantul unuia dintre trenurile morții, raportează ce s-a făcut cu miile de evrei încălțați în vagoanele de cai

Continuare în pag. 2

Protestul Federației Comunităților Evreiești prezentat de dl Șef Rabin dr. Moses Rosen la ședința Consiliului pentru Minoritățile Naționale din 26 ian. 1994

Miercuri 26 ianuarie 1994, a avut loc ședința Consiliului pentru Minoritățile Naționale.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, Eminența Sa dl Șef Rabin dr. Moses Rosen, președintele Federației Comunităților Evreiești, a ridicat din nou în fața Consiliului problema înținerii atacurilor antisemite. Domnia-sa a protestat pentru faptul că, deși la ședința precedentă a atras atenția în aceeași problemă și deși s-a hotărât atunci sesizarea primului ministru, totuși nu s-a dat până azi nici un răspuns.

Dl Șef Rabin a exprimat, de asemenea, un energic protest împotriva emisiunii de la Televiziune, din ziua de 24 ianuarie 1994, în cadrul căreia, timp de trei ore, a fost glorificat Ion Antonescu, iar prin unele intervenții ale unor participanți, emisiunea în cauză merita mai mult titlul „Venii cu noi la pogromul doi”, nefiind nimic altceva decât o dezbateri de minciuni împotriva întregii populații evreiești acuzată de asasinat în timpul retragerii trupelor române din Basarabia și Bucovina, în 1940.

„Fără nici un început de dovadă, fără a putea cita nici măcar un singur nume de evreu

judecat și condamnat de justiție pentru astfel de crime, fără a fi izbutit, în 53 de ani, să dea un singur nume de militar român zgâriat măcar de un evreu, îndrăznesc unii „istorici” să «justifice» Holocaustul împotriva noastră, în timpul căruia au pierit sute de mii de oameni nevinovați”.

„Evreii au fost asasinați în masă. Ei nu au asasinat pe nimeni și nu vom pregeta să demascăm minciuna difuzată în fața întregului popor român”.

„Pentru ce avem un Consiliu pentru minorități?” a continuat dl Șef Rabin. „Tocmai

pentru a smulge otrava urii, buruiana rea a minciunii din suflete, tocmai pentru a nu lăsa minciuna să continue zădăria între noi, tocmai pentru a aduce adevărul la lumină”.

„Dacă și aici se tace, în fața unor astfel de manifestări, a unor asemenea falsificări ale istoriei, dacă nici aici nu putem obține un sprijin, atunci ce mai căutăm aici?” a întrebat șeful cultului mozaic, în încheierea noului său protest.

S-a hotărât ca pentru ședința viitoare problema ridicată să fie trecută pe ordinea de zi, spre a se putea hotărî ce este de făcut.

CONFERINȚĂ DE PRESĂ

Joi 27 ianuarie 1994, a avut loc, la Biblioteca Templului Coral din București, o conferință de presă organizată de Federația Comunităților Evreiești din România, în cadrul căreia Eminența Sa dl Șef Rabin dr. Moses Rosen, președintele Federației, a făcut o amplă expunere pe marginea emisiunii „Venii cu noi pe programul doi” din 24 ian. a.c. cu tema „Mareșalul Ion Antonescu”, emisiune care a fost, de fapt, o încercare de reabilitare a acestuia. Domnia-sa a exprimat un energic protest împotriva acestei tentative, care constituie un pericol nu numai pentru evrei, dar și pentru întregul popor român și a chemat presa să ia atitudine în consecință.

Declarația Eminentei Sale dl Șef Rabin dr. Moses Rosen rostită la Televiziune în ziua de 3 februarie 1994

Urmare din pag. 1

care puteau adăposti, fiecare, doar trei cai, dar în care au fost înghesuși câte 150 de evrei, astupându-li-se ferestrele cu scanduri bătute în cuie pentru a nu lăsa aerul să pătrundă la victime. Iar găurile de la Podu Iloaiei, Tg. Frumos, Mircești, Săbăoani, Roman, Inotești, Călărași și multe altele sunt umplute cu mii de cadavre ale evreilor asfixiați în trenurile morții și aruncate în timpul opririlor în aceste găuri. Ei mor în chinurile iadului, pentru că generalul Leoveanu nu a venit la timp cu dezmințirea. Evreii nu au asasinat pe nimeni, ci au fost asasinați pe baza unor zvonuri mincinoase, intenționate lansate. Se încearcă, oare, repetarea istoriei prin lansarea de zvonuri mincinoase, precum că evreii sunt asasini?

Ne oprim aici, deși hecatombele zecilor de mii de cadavre ale evreilor asasinați au umplut șoselele Basarabiei și Transnistriei. Crimele au fost premeditate, căci, pe baza unui ordin superior, pe aceste șosele au săpat - din zece în zece kilometri - gropi în care să fie aruncate cadavrele celor uciși pe drum.

6) Măiestria mânătorilor de zvonuri și a organizării crimelor în masă contra evreilor este apreciată și chiar învidiată de marele asasin care a fost Adolf Hitler. Acest lucru îl știm din jurnalul lui Goebbels, aflat în arhiva Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii, în care relatează că Hitler i-a spus: „... iar în ceea ce privește problema evreiască, se poate astăzi constata că un om ca Antonescu procedează în această problemă mult mai radical decât am făcut-o noi până acum”. Convorbirea a avut loc în august 1941.

7) În octombrie 1941, dr. Willy Filderman, președintele Federației Uniunilor de Comunități Evreiești din România, binecuvântată să-i fie memoria, adresează un memoriu de disperare și implorare către Antonescu, prin care cere salvarea vieții sutelor de evrei din sudul și nordul Bucovinei, precum și din Basarabia, care mureau măcelăriți pe șoselele ce duceau către Transnistria. Mareșalul Antonescu îi răspunde printr-o scrisoare pe care o publică în toată presa. Eu nu o cunosc numai din documente, ci îmi aduc aminte de dimineața când am deschis ziarul și am citit, cutremurat, acea scrisoare a unui șef de stat prin care își chema, pur și simplu, propriii săi cetățeni la pogrom împotriva populației evreiești. În acea scrisoare, se face afirmația că evreii au comis crime în Basarabia, despre care s-ar deține dovezi. În toți cei 53 de ani de atunci, nici mareșalul, nici subalternii săi, nici cei ce l-au urmat, nimeni nu a fost în stare să scoată la iveală măcar un început de dovadă.

Am amintit acest episod, deoarece, de la acea scrisoare, nimeni nu a cutoțat să învinuiască populația evreiască de comiterea de asasinat împotriva armatei române. S-au răspândit zvonuri, precum că unii evrei au ieșit cu steaguri roșii, că alții au scuipat ostași români, ba chiar că s-ar fi găsit exaltați care să le rupă epoleții. Dar absolut nimeni nu a adus acuzații de asasinat. Și lată că, acum, în 1994, la Televiziunea României democratice, își permite cineva să afirme și să repete că evreii au comis asasinat împotriva militarilor români. Ni se flutură numai niște foi dactilografiate, lipsite de relevanță. De ce toată această oribilă mascaradă? Pentru a se putea justifica Holocaustul împotriva noastră?

8) Concluzia pe care vor să ne-o impună unii dintre participanți la această dezbatere este că, de fapt, Antonescu nu ar fi fost antisemit până în anul 1940, iar după această dată el devine antisemit, vinovați sunt evreii care au comis fapte neprobabile în Basarabia și Bucovina. Ca atare, Holocaustul din România

împotriva evreilor este justificat, conchid unii dintre acești oameni de știință, istorici prezenți la amintita dezbatere. Lată ce declară Antonescu: „8 aprilie 1941. Ședința Consiliului de Miniștri... Generalul Ion Antonescu: «...va trebui să inspirăm românii ura împotriva dușmanilor nației. Așa am crescut eu, cu ură împotriva turcilor, jidanilor și ungurilor. Sentimentul acesta de ură împotriva dușmanilor patriei trebuie împins până la ultima extremitate. Îmi iau această răspundere.» (Arh. St., Fond P.C.M., Cab., dos. 474/1941, fila 65).

lată însă că mareșalului Antonescu i se prezintă documente din care rezultă că cca 40 000 de români basarabeni se făcuseră, în timpul ocupației rusești, mai ruși decât rușii, colaborând activ cu autoritățile sovietice. Cum reacționează mareșalul Antonescu față de această situație, în ședința Consiliului de Miniștri din 16 noiembrie 1943? După ce arată că, venit acolo, a aflat că 50 000 de români au fost deportați, lăsând peste 300 000 de suflete îndurerate și că i-a prezentat reclamații fără sfârșit în care se arătau faptele celor 40 000 de ticăloși, pentru care se cerea aplicarea unor pedepse aspre, mareșalul spune: „Am fost în fața acestei probleme și dacă pedeapsa era capitală mai cream încă 50 000 sau 100 000 de nenorociți. Și atunci, nu am vrut să-i pedepsesc și am aplicat clemență, ca și în cazul legionarilor”.

Deci, pentru presupus aceleași fapte, două cântare diferite: pentru unii clemență, pentru alții chinurile iadului care se extind nu numai asupra lor și a familiilor lor, dar a întregii populații evreiești din România.

Să presupunem, prin absurd, că, în vâltoarea evenimentelor, unul sau altul dintre ei, împreună cu români, ucraineni, germani sau alte etnii, ar fi comis fapte infamante sau chiar asasinat. Era acesta un motiv de a se condamna la moarte întreaga populație evreiască din România? Cum este, oare, posibil ca oameni de știință să aibă cutoțanță, după 53 de ani, să se așeze la o masă rotundă, în fața întregului popor român și, fără nici un fel de dovadă, numai prin reluarea unor minciuni, să

acuze o întreagă populație? Sigur că a avut dreptate acel istoric atunci când, în cadrul emisiunii, a susținut că, dacă un singur om inocent a fost ucis, fie el evreu sau țigan, acel regim trebuie condamnat. Dar același istoric, împreună cu alții, prezenți la emisiune, nu condamnă regimul totalitar din România anilor 1940-1944, ci găsește de cuviință să-l glorifice pe șeful acelui regim.

Să fim oare condamnați de a perpetua mistificarea? De ce acești istorici nu dau la iveală, să cunoască întreg poporul român, documentele oficiale care dovedesc realitatea celor petrecute la Odessa, în octombrie 1941?

După cum este cunoscut, clădirea în care se instalase Comandamentul armatei române din Odessa a fost minată de sovietici în retragere. La scurtă vreme - 22 octombrie 1941 -, clădirea a sârît în aer, producând moartea a numeroși ofițeri aflați în interiorul ei.

Ca urmare, prin telegrama nr. 4662, din 23 octombrie 1941, adresată generalului Tătăranu de către colonelul Stănculescu, se transmite ordinul pentru represalii, care constau în „suprimarea celor aproximativ 18 000 evrei din ghetouri și în fiecare sector de regiment, suprimarea a cel puțin 100 de evrei prin spăzurare în piețe”. Să fie clar! Nu „bolșevici”, nu „judeo-comuniști”, ci pur și simplu evrei. Acești evrei se aflau în ghetouri, neavând nici o legătură cu cele întâmplate.

A doua zi, generalul Macici primește dispoziția nr. 563, din 24 octombrie 1941, semnată de colonelul Davidescu, șeful de cabinet militar al mareșalului Antonescu, prin care se spune textual:

„Ca represalii, Dl Mareșal Antonescu ordonă:

1. Executarea tuturor evreilor din Basarabia refugiați la Odessa.
2. Toți indivizii ce intră în prevederile ordinului 3161, din 23 octombrie 1941, încă neexecutați și alții ce mai pot fi adăugați, vor fi băgați într-o clădire în prealabil minată și care se va arunca în aer. Aceasta se va face în ziua înmormântării victimelor noastre.
3. Acest ordin se va distruge după citirea lui.”

La 27 octombrie 1941, se telegrafiază „Raportăm că ordinul cifrat nr. 563, din octombrie 1941, a fost executat întocmu-

lubiți telespectatori, Sper ca prezentarea succintă și sumară celor câtorva gânduri ce vi le-am înfățișat să determine de a vă apleca cu mai multă atenție asupra documentelor privind din istoria noastră comună.

Time de o jumătate de veac, atât fața cât și comuniștii, au mințit poporul român prezentând în mod fals istoria.

Nu putem accepta ca astăzi, când liberă de opinie și de informare este garanțată Constituția țării, să se continue cu acele metode și - de ce n-am spune-o? - de aceiași oameni, să se falsifice istoria, creându-se pericolul de a se dezlanța oarbă alimentată de aceleași minime îndreptate împotriva populației evreiești carei demnitate și siguranță se atentează instigarea deghizată la pogrom.

Atunci când noi ne plângem martirii, să acuzăm că culpabilizăm poporul român, de fiecare dată, facem distincție clară: poporul român blând și ospitalier și elemente fasciste care, trecător, s-au aflat la conducerea țării. Dar aceia care ne învinuiesc pe noi, nedrept, pentru astfel de intenții își permit nici o jenă, să culpabilizeze întreaga popor evreiască, acuzând-o de asasinat imoral pe care le-ar fi comis împotriva unor români - și aceasta, numai pentru a justifica Holocaustul împotriva evreilor din România.

Apelăm la conștiințele cinstite din rândurile poporului român, care s-au ridicat întotdeauna împotriva nedreptăților strigătoare la cer, fie atente și să bareze drumul noilor aplecări și vrajă care fac jocul intereselor neofasciste.

În ceea ce ne privește pe noi, rămânem Holocaustului, dorim un singur lucru: să lăsați să trăim în pace și în demnitate.

Dumnezeu să binecuvânteze soarta noastră patrie, România!

ADEZIUNI LA DECLARAȚIA PREZENTATĂ DE EMINENȚA SA LA TELEVIZIUNE

În calitate de membri ai comunităților evreiești din România, ne afirmăm deplina solidaritate cu declarația din seara zilei de 3 februarie 1994 făcută la postul român de televiziune de Eminența Sa dl. MOSES ROSEN, Șef Rabin al Cultului Mozaic și președintele Federației Comunităților Evreiești din România, prin care a combătut afirmațiile calomnioase și instigare antisemite proferate de unii dintre participanții la emisiunea „Veniiți cu noi pe programul doi”, din după-amiaza zilei de 24 ian. 1994.

Ing. Theodor Blumenfeld, secretar general al Federației Comunităților Evreiești
Av. Iulian Sorin, secretar general adjunct al Federației Comunităților Evreiești
Ing. Alexandru Sivan, director general al Federației Comunităților Evreiești
Prof. ing. Oșy Lazăr, vicepreședinte al Comunității Evreilor din București
Ec. David Băscu, președinte al Secției Asistență a Federației Comunităților Evreiești

Prim Rabin dr. Ernest Neumann - Timișoara

Academician prof. dr. dec. Nicolae Cajal

Prof. univ. dr. doc. Marcel Saragea

Prof. univ. dr. Andrei Volnea

Dr. Charles Crupariu

Prof. Haim Klemer, redactor șef al „Revistei Culturii Mozaic”

Arh. dr. Tiberiu Benedek

Ing. Alfred Faust, președinte al Comunității Evreilor din Galați

Ing. Pinu Kalsman, președinte al Comunității Evreilor din Iași

Sergiu Stancu, director al Editurii Hasefer

Prof. univ. dr. Henri Wald

Ing. Leon Iancu, președinte al Comunității Evreilor din Piatra-Neamț

Prof. Iancu Wexler, președinte al Comunității Evreilor din Roman

Prof. dr. Eugen Segal, membru corp. al Academiei Române

Aurel Storn, scriitor

Prof. Tania Grünberg, consilier în numele Comunității Evreilor din Rădăuți

Bernard Ușer, președinte al Comunității Evreilor din Bărlad

Prof. univ. dr. Horia Deleanu

Lupu Feder, președinte al Comunității Evreilor din Dorohoi

M. Cojocaru, președinte al Comunității Evreilor din Bacău

Migu Davidovici, președinte al Comunității Evreilor din Brăila

Bilja Fălticneanu, regizor

Edmond Deda, compozitor

Isac Mehler, secretar, în numele Comunității Evreilor din Vatra Dornei

Ec. Iulian Avram, președinte al Comunității Evreilor din Vaslui

Seldy Glück, actriță

Maia Morgenstern, actriță

Hary Negrin, scriitor

Ioșif Tirer, președinte al Comunității Evreilor din Botoșani

Sofi Pietraru, președinte al Comunității Evreilor din Suceava

Prof. univ. dr. Amelia Pavel, critic de artă

Tia Peltz, pictor

Heinrich Salner, secretar, în numele Comunității Evreilor din Constanța

Av. Iancu Zimel, președinte al Comunității Evreilor din Craiova

Anton Celaru, publicist

Titcu Goldstein, publicist

Willy Moglescu, publicist

Ioșif Vianu, scriitor

Radu F. Alexandru, scriitor

Aurel Felea, scriitor

Isac Gofman, președinte al Comunității Evreilor din Tulcea

Ing. David Alterescu, președinte al Comunității Evreilor din Buhuși

Prof. univ. dr. Dolphi Drimer

Harry Eliad, regizor, director al Teatrului Evreiesc de Stat

Hary Culer, cercetător etnoscolog

Dorel Dorian, scriitor

Av. Samuel Lazăr, președinte al Comunității Evreilor din Focșani

Prof. Marc Clarian

Prim cantor Willy Harnik

Ing. Stefan Löwinger, președinte al Comunității Evreilor din Arad

Moise Grün, președinte al Comunității Evreilor din Bistrița

Ing. Tiberiu Roth, președinte al Comunității Evreilor din Brașov

Jean Waldman, director adjunct al Teatrului Evreiesc de Stat

Emanuel Mihalovici, secretar literar al Teatrului Evreiesc de Stat

Ioșif Weintraub, președinte al Comunității Evreilor din Cluj

Idnet Diner, președinte al Comunității Evreilor din Dej

Leonie Waldman Eliad, actriță

Rudy Rosenfeld, actor

Sergiu Săraur, publicist

Leopold Schobel, președinte al Comunității Evreilor din Pitești

Max Alexandru, președinte al Comunității Evreilor din Deva

Prof. univ. dr. Solomon Vainberg

Ghizela Sultescu, muzicolog

Ing. Nihu Aronovici, președinte al Comunității Evreilor din Ploiești

Ing. Felix Kopelman, președinte al Comunității Evreilor din Oradea

Dr. Suhar Abramovici, președinte al Comunității Evreilor din C-lung Mădă

Bernard Marmor, președinte al Comunității Evreilor din Fălticeni

Max Fonea, jurist

Alexandru Fabian, președinte al Comunității Evreilor din Satu Mare

Ing. Alexandru Szmuk

Gh. Ioșub, ziarist

Gerda Tamer, traducătoare

Edith Pollak, medic specialist stomatolog

Prof. Israel Tamer

Procuror Bernath Sauber, președinte al Comunității Evreilor din Tg.-Moc

Alexandru Rosenschein, secretar, în numele Comunității Evreilor din Mădă

Din lipsă de spațiu, lista va continua într-un număr următor.

În ziua de 2 febr. 1994, orele 17,50, pe postul de radio „România Actualități” dl Șef Rabin dr. Moses Rosen a dat un interviu pe aceeași temă, pe care-l vom publica într-un număr viitor.

Documente citate în Declarația rostită la Televiziune

PROCES-VERBAL PRIVIND MASACRUL DE LA DOROHOI

MEDICUL ORAȘULUI

No. 462, 4 iulie 1940

PROCES VERBAL

Astăzi 3 Iulie 1940, orele 10, noi Procurorul Militar pe lângă Curtea Marțială a Comandamentului "Aroafa", căpitan de rezervă Duca I. Mihail, în asistența d-lor colonel medic C. Enăchescu, medicul așului Dorohoi, sublt. Darabană Mihai, grefierul Curții de Apel, și Primăria urbei Dorohoi, reprezentată prin d-lr. Păscu, ajutor de primar, am procedat la înmormântarea cadavrelor găsite în vecinătatea cimitirului din oraș, și în diferite puncte ale orașului, cadavre ce se aflau acum în casa cimitirului și o parte în fața acestei case.

Totalul cadavrelor este de 50, din care 11 femei, bărbați și 5 copii. Printre cadavre se găsește și cadavrul T.R. Bercovici Emil din Reg. 29, precum și cadavrul unei evrei, dintre care am putut identifica, după uzele populației, pe soldatul Broinstein din Reg. 6. Într-un alt soldat din Regimentul 16 Artilerie, după ce am arătat semnul matricol de la betelia pantalonilor.

În ceea ce privește numele și unitatea precisă a celor șase soldați evrei arătați mai sus, nu s-au putut face constatări precise, deși aceste cadavre au fost înmormântate cu de-amănuntul.

Soldații aveau îmbrăcăminte ruptă, murdă și înțiră cu sânge.

Am ridicat de la cadavrele soldaților una pereche de ochelari și 2 perechi bocanci cât s-a găsit asupra lor, într-o a se vărsa locului în drept. Din examinarea cadavrelor, am putut constata că moartea tuturor a fost provocată prin plăgi produse de armă de foc,

Procuror Militar
în înaltă rezervă DUCA MIHAIL

Ajutor de Primar
ing. IOAN PASCU

Col. Medic rezervă
Dr. C. ENĂCHESCU

Grefier
Sbit. rezervă DARABANĂ

CONCLUZIILE GENERALULUI DE DIVIZIE EMANOIL LEOVEANU

GENERAL DE DIVIZIE LEOVEANU EMANOIL,
Directorul General al Poliției

Nr.53

2 Iulie 1941

Către

DOMNUL GENERAL ION ANTONESCU Conducătorul Statului

Am onoarea a înalta alăturat un memoriu asupra anchetei, executată de subsemnatul în legătură cu urburările ce s-au produs în Iași, între 27 Iunie și 1 Iulie 1941.

EXTRASE DIN MEMORIU

II. Constatări

a) Nu a existat nici un rănit sau mort la unitățile române asupra cărora s-a tras și nici un semn de lozinci pe zidurile caselor sau geamuri sparte.

b) Comandantul Putei germane - căpitanul Hoffman - mi-a afirmat verbal că ar avea circa 20 morți răniți, subofițeri și trupă germană.

Căutând să mă conving și să caut locul unde s-a produs, pentru a găsi vreo urmă a autorilor, mi s-a comunicat că este interzis acest control de persoane străine, deși la început acceptase.

Pe de altă parte, maiorul Farcaș, ofițerul român înghetătură cu Divizia 189 Germană, mi-a cerut să-i omunic dacă în adevăr au fost germani răniți și morți trecere prin Iași, deoarece generalul Rötti ar fi aflat că chestura Iași a descoperit acest lucru.

III. Concluziuni

1. Motivele de la capitolul II mă determină să bănuiesc că nici germanii nu au avut morți și răniți, prin urmare atacul a fost un simulacru executat cu arme de salon (s-au găsit pe teren tuburi trase de arme din această categorie) și cu un sistem de pocnitori, care au imitat focul armelor automate.

Socotesc că atacatorii au fost legionari și borfași, care urmăreau să producă panică pentru a devasta.

Directorul General al Poliției

General de Divizie (ss) LEOVEANU

RAPORTUL INSPECTORATULUI DE JANDARMI IAȘI PRIVIND TRENURILE MORȚII

INSPECTORATUL JANDARMI IAȘI Biroul III Poliției

Nr. 4157/1941, luna Iulie, ziua 6

Către

INSPECTORATUL G-RAL AL JANDARMERIEI
Serviciul Jandameriei

Urmare la nota telefonică nr. 890 din 30 Iunie 1941.

Am onoarea a vă raporta că din toate datele care le-am obținut până în prezent, rezultă:

La 30.VI s-a expediat din orașul Iași două transporturi de evrei:

- Un transport de 2.500 evrei.
- Un transport de 1.900 evrei.

Din primul transport au încetat din viață pe timpul arsurilor 1.194 evrei.

Inspectorul de Jandarmi Iași

Colonel
GH. BĂDESCU

SCRISOAREA DLUI DR. W. FILDERMAN CĂTRE MAREȘALUL ION ANTONESCU

FEDERAȚIA UNIUNILOR DE COMUNITĂȚI EVREIEȘTI

11 octombrie 1941

1356

urmare la nr. 1347

DOMNULE MAREȘAL

Am primit astăzi un apel disperat de la conducerea Ghetoului din Chișinău.

În dimineața zilei de 8 a.c. au plecat 1.500 de oameni, în mare parte pe jos, luând cu sine numai ce puteau ține în mână, deci aproape toți expuși să se prăpădească, afară fiind frig, iar ei goi, fără alimente și fără cea mai mică puțință de aprovizionare, la un drum de cel puțin opt zile, pe ploale, frig și zăpadă.

Numai bolnavii, bătrânii și copiii au plecat în căruțe. Deci nici bolnavii n-au fost cruțați: deci și femeile au plecat pe jos.

Este moartea, moartea, moartea fără vină, fără

altă vină decât aceea de a fi evrei.

Vă implor din nou, Domnule Mareșal, să nu lăsați ca o asemenea zguduitoare tragedie să se săvârșească.

Primiți, vă rog, Domnule Mareșal, asigurarea profundului meu respect.

Președinte

Dr. W. FILDERMAN

DOMNIEI SALE
DOMNULUI MAREȘAL ANTONESCU,
CONDUCĂTORUL STATULUI

TREI TELEGRAME PRIVIND MASACRAREA A MII DE EVREI FĂRĂ NICI O CERCETARE

Odessa no. 1 din 23 octombrie 1941 ora 7,45

1) La orele 3, prezentat comandamentul militar și predat d-lui general Trestoreanu ord. no. 302.826

2) Di General Trestoreanu convocând comandanții de regimente a dat dispoziții pentru represalii imediate dintre care intră suprimarea celor aproximativ 18.000 evrei din ghetouri și în fiecare sector de regiment suprimarea a cel puțin 100 evrei prin spânzurătoare în piețe (...)

alții ce mai pot fi adăogați, vor fi băgați într-o clădire în prealabil minată și care se va arunca în aer. Acestea se vor face în ziua înmormântării victimelor noastre.

3) Acest ordin se va distruge după citirea lui.

D.O.

Șeful de Cabinet militar

Colonel Davidescu

Nr. 4075 din 27.X., 21.30

A R M A T A 4-a către PREȘEDINȚIA
CONSILIULUI DE MINISTRI

Cabinetul Militar

La Nr.3218/1941 Raportăm că ordinul cifrat Nr. 563 din 24.X.941 a fost executat întocmai.

D.39.X. B. ss./ D. Tudose Nr. 302997 din 27.X.941
ora 21

Un publicist român despre netemeinicia unor acuzații antisemite

...Mulți ofițeri trecuți prin acel calvar nu au crezut că onoarea armatei române putea fi apărată prin escamotarea datelor crizei și prin fugă pe tangentele realității. În acest sens, se constituie în dovadă chiar și ordinele ferme pe care le-au dat în vederea stopării exceselor antisemite, generate de psihoza amintită mai sus. De fapt, ca să fim și mai explicit, onoarea armatei române nu au apărât-o acei ofițeri care și-au scuzat defecțiunile proprii prin acțiunile evreiești, ci aceia care au putut să regăsească în ei și știința și forța de a-și ține trupa în mână și de a depăși situațiile dificile. Și aceștia n-au fost puțini, curajul lor legitimându-se prin acte și documente asupra cărora nu plutește vreo îndoielă.

Sudul Basarabiei se afla sub jurisdicția militară a Corpului de cavalerie, comandat de generalul Constantin Atanasescu, care primise dispoziții din timp să se retragă din teritoriul eșalonat, mutându-l comandamentul spre Prut, în etape distincte. În urma lansării unui desant de parașutiști sovietici la Bolgrad, cuprins de panică, Constantin Atanasescu, împreună cu reștrânsul său stat major, s-a deplasat în grabă și dintr-o bucată de la Tarutino la Galați, lăsând trupele din subordinea lui de izbelște. Bineînțeles, în rapoartele destinate să justifice actul de lășitate erau acuzate agitațiile evreiești care ar fi izbucnit la Cetatea Albă, la Basarabesca, la Ismail sau la Reni. Din nou, fără să se precizeze conjuncturi și identități. Situația a fost salvată de comandantul Diviziei 3 cavalerie, unitatea de bază a corpului, în speță de generalul Constantin Pantazi, care nu s-a

pretat să dezerteze sub scutul unor agitații minoritare. Dimpotrivă, nu s-a sfiit să preia o comandă abandonată de superior și să-și facă datoria până la capăt. Nu întâmplător, în septembrie 1940, când generalul Ion Antonescu a preluat frâiele României, generalul Constantin Atanasescu a fost îndepărtat din cadrele active ale armatei, iar Constantin Pantazi, în virtutea unor merite incontestabile, a fost avansat în rang.

Dacă lăsam armata de-o parte și ne referim la comportamentul populației civile în raporturile ei cu invadatorii, suntem datori să ne punem și altfel de întrebări. Cu un alt prilej, am reconstituit în detalii împrejurarea intrării trupelor sovietice în Soroca. Cei ce le-au întâmpinat cu pâine și sare erau în majoritate români, foști demnitari în ranguri diverse al defunctului Front al Renașterii Naționale. S-a amestecat printre ei și un evreu din localitate, un avocat, Michel Flexer, dar se poate pleca de la o asemenea realitate pentru a arunca un oprobiu asupra unei întregi etni? Și în istorie, ca și în justiție, vinovățiile sunt nominale și datoria istoricului este aceea de a le stabili fără echivoc. A deduce culpe confuze din situații confuze este, prin excelență, o indeletnicire producătoare de diversivni. (...)

MIHAI PELIN

(Din articolul „Geneza unei psihoze nefaste. Adevăruri incomode privind atitudinea populației evreiești în zilele cedării Basarabiei și Bucovinei de Nord”, apărut în R.C.M. nr. 734 din aprilie 1992)

Sublinierile aparțin redacției.

JOURNAL OF THE ROMANIAN JEWS

The Declaration of His Eminence Chief Rabbi Dr. Moses Rose President of the Federation of Jewish Communities, on the Romanian TV, February 3, 1994

DEAR VIEWERS,

I have requested the opportunity of using television to talk to the Romanian people of whom I am a part and to whose progress through the centuries my forefathers made a substantial contribution, including on the battlefields where their blood was shed for the unification and liberation of the country. Speaking for them and their offsprings, I wish to make a few remarks on a particularly serious issue that concerns both the Romanian nation and the Jewish minority. First of all, I would like to remind you several basic principles of law that govern every civilized society:

a) An accuser is bound to produce evidence that substantiate his accusations.

b) No one can be pronounced guilty of an offense unless he has been tried and convicted of it. The presumption of innocence holds good for anyone until final verdict is passed.

c) It is a basic right of the defendant to be allowed to have his say, that is to defend himself.

Last January 24, these fundamental human rights were blatantly neglected by some of the participants in a 3-hour talk show hosted by this very television channel. The guests' selection had visibly been based so that they honored Romania's former Marshal Ion Antonescu.

As country-loving citizens we are entitled to express our general views on the issue at stake. However, I will only focus on the 20 minutes devoted to a rushed presentation of Antonescu's relations with the Jews. Whereas those 20 minutes should have dealt with the martyrdom of the Romanian Jews during the Holocaust, the participants made no mention of the pogroms conducted at the time at Dorohoi, Bucharest, Iasi, or in Bessarabia, Bukovina or Transnistria, where Jews had perished by the hundreds of thousands. Instead of that, some phony figures were cited to make it seem the victims had been fewer than they actually were. For this reason, I now wish to acquaint the Romanian people with a number of facts, as follows:

1) Once a certain time was devoted to Antonescu's relations with the Jews, the proper thing to do was to hear also the opinion of the Jews who had suffered the consequences of such relations, and had both the memories and the documents that would have helped reveal the whole truth. It did not happen so. What happened is that the Jewish population was falsely charged with murdering Romanian military during their June 1940 retreat from Bessarabia and Bukovina.

2) One of the speakers simply leveled the phony murder charge while brandishing some papers which incidentally, said he, he happened to be carrying on him. He failed to mention, though, as little as one Jew who had been tried or convicted by any Romanian or foreign court of any such crime. Nor did he cite any Romanian military that had even been scratched, let alone killed by a Jew.

3) It must be specified that the Dorohoi pogrom occurred precisely, mind you, on July 1, 1940, and flared exactly on account of similar false rumors. Rumors continue to spread around and even though unchecked people do kill and get killed on account of them. At Dorohoi 50 people were shot down for these rumors. Six of them were children less than 7 years old. Eight of them were old people from 60 to 94. That's where and how the massacre got started.

Have you any idea where the massacre started? In Dorohoi. I'll make the story brief. An incident arose between two officers - one was a Soviet, the other one a Romanian. The Soviet took out a gun and pointed it at the Romanian. The Romanian's name was Boros, Captain Boros. Then Sgt. Emil Berovicci dashed to defend his officer, stepping between the gun and

him. The fatal bullets pierced through both their bodies - the captain's and the sergeant's. The next day, two funerals were being held - one at the Christian cemetery, another at the Jewish one. Old men, women holding their babies in their arms, lots of people turned out to see the hero to his rest place. And a hero he was indeed. A guard of honor had come to pay him tribute. Coincidentally or not, it was made up of Jews, ten Jews. Suddenly, another platoon showed up, carrying automatic rifles. At gunpoint, they forced the guard take off their clothes. Then the massacre flared up across the cemetery. The Jewish "terrorists" were many of them between one and seven years old. Many were between 70 and 90. Fifty Jews were killed.

4) The war broke out June 22, 1941. Neither "Porunca Vremii", nor "Sfârșită Piață", nor any other mouthpiece of the governing authorities, had ever published any document that could have been regarded as the slightest proof of the purported murders. It all stemmed from the morbid imagination of certain people who had a definite interest, mind, an interest, in fueling alarming rumors against the Jewish population, to cover up the serious errors they had themselves committed during the retreat.

5) Once the war was underway, on June 22-28, 1941, more rumors were sparked in Iași that would have Jews flash lights at Soviet aircraft, fire rifles, even machine guns, on Romanian soldiers in the local garrison, and so forth. A couple of days later, on July 2, 1941, police chief Gen. Emanoil Leoveanu reported to Gen. Ion Antonescu: "The attack was a simulation using amateur weapons (cartridges of this type were found on the scene) and a system of firecrackers imitating automatic gunfire." But it was too late. Meanwhile, bodies were piling up in the police headquarters' yard. Between 5,000 and 6,000 Jews had been dragged out of their homes and tortured to their death. Bodies of innocent victims covered the streets in central Iași. Thousands of Jews were herded into box cars, made for 3 horses each, but where, instead of horses, as many as 150 Jews were suffocating behind the boarded windows. Second lieutenant Triandaf, the commander of such a death train, made a report of what had become of his "freight". In stations all along the road, at Podu Iloaiei, Târgu Frumos, Mirești, Săbăoani, Roman, Inotești, Călărași, thousands of bodies of asphyxiated Jews were unloaded during stops. These people died in horrid pains only because Gen. Leoveanu was slow in turning in his account of the facts. The Jews had murdered no one. On the contrary, it was them who got killed on no other grounds than hearsay - false rumors deliberately spread. Is there anyone who would like to see this history repeated, or else what for are such false rumors spread again?

But no more of this, even though tens of thousands of slain Jews covered the roads of Bessarabia and Transnistria. Even though those were deliberate murders since orders were handed down from on high that ditches for the corpses be dug every 10 kilometers along these roads.

6) Hitler himself, the big assassin, expressed his admiration, even envy, for the craftiness of that hearsay manipulation, for the skillful way in which those mass murders were plotted. In Goebbels' diary, preserved at the archives of the US State Department, he is quoted as saying: "As to the Jewish problem, one can see today people like Antonescu deal with it much more radically than we have ever done so far." The conversation took place in August 1941.

7) In October 1941, Dr. Willy Filderman - bless his memory - who led the Federation of Jewish Communities in Romania, sent a desperate, begging petition to Antonescu, urging him

to save the lives of the hundred thousand Jews in Bukovina and Bessarabia who were being slaughtered on their way to Transnistria. Marshal Antonescu responded in a letter that was immediately reprinted by the entire press. I know it not only from the archives, but also I remember very well the morning when I picked up the paper and was shattered by that letter in which a head of state was actually rousing the public to a pogrom against the Jews, his fellow citizens. The Jews were said to have perpetrated murders in Bessarabia and there was evidence, the letter said, of their crimes. Neither Antonescu, nor his subordinates, nor anyone for these past 53 years has ever been able to produce the slightest piece of evidence of those alleged crimes.

I have brought up the story of that letter because no one ever since has dared accuse the Jews of murdering Romanian military. Rumors had it that Jews showed up carrying red flags, or spat at Romanian soldiers, or even tore down their epaulets, but absolutely no one spoke of murder. And here we are, in 1994, in democratic Romania, and suddenly someone pops up on a television program and states and restates that the Jews were guilty of assassinating Romanian military. And there goes Antonescu's shameless lie reiterated and blame is cast over a whole community without any shred of an evidence. Nothing but a bunch of irrelevant papers waved before us. What's the point of putting up such a disgusting show? It is to find excuses for the Holocaust?

8) What some of the talk show participants were seeking to make us believe was that Antonescu had never been an anti-Semite till 1940. If he became one afterward, it was implied the Jews have no one to blame but themselves, since they deserved it by their crimes in Bessarabia and Bukovina. So the Jewish Holocaust in Romania was justified, some of the TV historians peacefully concluded. Then what about Antonescu's own statement at a cabinet meeting in April 1941? "We must," said he, "teach the Romanians to hate the enemies of the nation. That's how I was brought up in hatred of the Turks, the Jews, and the Hungarians. This hatred against the enemies of the homeland must be carried to its ultimate extremities. I take full responsibility for it." (State Archives, P.C.M. Fund, Cab., File 474/1941, p. 65).

But how does Marshal Antonescu react when at a cabinet meeting November 16, 1943, he is presented proofs that about 40,000 Romanians residents of Bessarabia had closely collaborated with the Soviet occupation forces? He begins by saying that he's just back from Bessarabia, where he has learned that 50,000 Romanians were deported while 300,000 were left behind grieving for them. He admits that he has received endless complaints against the 40,000 knaves, requesting they should be sentenced harshly. Then he says, "I have pondered this problem and found that, should we pass death sentences on them, we would have a further 50,000 or 100,000 grieving. So I've decided not to punish them and to be as lenient for them as I was for the legionnaires."

So here are double standards for what has been assumed to be similar crimes: leniency to some, but the torments of hell for others, and spilling over to their families and the whole Jewish population in Romania.

Let us implausibly admit that in that turmoil, one Jew or another, same as various Romanians, Ukrainians, or Germans, may have been responsible for crimes or even murders. Is that a reason for sentencing to death all of Jewish population in Romania? How can it be that scientists should sit, 53 years later, at a round table in front of the entire Romanian nation and have no qualms to charge a whole community on no grounds but a

reshaw of old lies? That historian was cent right to say during the program that a re must be condemned that killed even one cent, no matter whether a Gypsy or a Jew. Then, the same historian, along with others of program, finds it fit, instead of blab Romania's totalitarian regime of 1940-194 glorify its leader.

Are we doomed to endlessly repeat the delusion? And these historians, while they it, why don't they show the whole Romania public the official documents on what went on in Odessa in October 1941?

As is well known, the HQ of the Romanian army in Odessa had been mined by the Soviets during their retreat. Shortly after, on October 1941, the building blew up killing a great number of officers inside. As a result, by a telegram No. 4662 of October 23, 1941, Col. Stănculescu sent Gen. Tătăranu the order to carry out repression which would consist of "liquidating among 18,000 Jews in the ghettos with at least 100 to be hanged on the public squares in the regiment sector." Let's have it straight! The program does not say "Bolsheviks" or "communist Jews", but simply "Jews". Moreover, those who were living in the ghettos and did not do anything to do with the incident.

The next day, Gen. Macici received an Order No. 563 of October 24, 1941, signed by Col. Davidescu, Antonescu's chief military secretary, reading as follows:

"Marshal Antonescu orders as reprisals for the 1. All off the Bessarabian Jewish refugees in Odessa shall be executed.

2. Every person under Order No. 3161 of October 23, 1941, that has not yet been executed and as many more of them as can be added to number, shall be driven into a mined building that shall be blown up on the day our victims are buried.

3. This order is to be destroyed as soon as it is read."

The reply came October 26, 1941. "We hereby report that coded Order No. 563 of October 24, 1941, was duly carried out."

DEAR VIEWERS,

I hope this brief review of certain facts prompts you to take a closer look at the documents concerning our common history. For the past half century, both fascists and communists have misled the Romanian nation by presenting them a distorted view of past events.

Now that the freedom of opinion and information is guaranteed under the Constitution, will not tolerate that this forgery go on by same methods and - why not say so - by the same people, threatening to rekindle by the same and unleash blind hatred against the Jewish population whose dignity and security are seriously endangered by this veiled instigation to a pogrom.

Whenever we commemorate our martyrs are accused of blaming the Romanian nation even though we never fail to make a clear distinction between the gentle, hospitable Romanian people and the fascists who ruled the country temporarily. Nevertheless, those who are holding us responsible for such alleged intents do hesitate to lay the blame on the entire Jewish population accusing all of us for the purported killing of Romanian military, only to justify Jewish Holocaust that took place in Romania.

We are calling on the fair souls of the Romanian nation who have always stood up against injustice, to watch out for the rabble-rousers who play into the hands of neofascist interests, to bear their advance.

As for us, remnants of the Holocaust, there just one thing that we want - that we be allowed to live in peace and dignity.

God bless Romania, our dear homeland!